

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava

KINNITATUD

direktori käskkirjaga 08.07.2026

nr 1.1-6/23

Heaks kiidetud hoolekogu poolt

27.05.2026

protokoll nr 3

Kooskõlastatud pedagoogilise nõukoguga koosolekul

26.05.2026

protokoll nr 3-26

Sisukord

1	Lasteaia liik.....	4
2	Lasteaia liik ja eripära	5
3	Lasteaia õppekava koostamise alused ning uuendamise ja täiendamise kord.....	10
3.1	Lasteaia õppekava koostamise alused.....	10
3.2	Lasteaia õppekava uuendamise ja täiendamise kord	10
4	Õppekeskkonna kujundamise põhimõtted	11
5	Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted	12
6	Lasteaia päevakava	14
7	Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus.....	16
8	Õpikäsitus.....	18
9	Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus.....	19
10	Kaasav haridus.....	21
10.1	Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus	21
10.2	Arengulised või keskkonnast tingitud erivajadused.....	24
10.2.1	Muukeelne laps	24
10.2.2	Logopeediliste probleemidega lapsed	24
10.2.3	Väikerühm	25
10.2.4	Andekad lapsed	27
10.2.5	Aktiivsus- ja tähelepanuhäirega lapsed.....	27
10.2.6	Käitumishäiretega lapsed.....	27
10.2.7	Allergiaga ja diabeeti põdevad lapsed.....	28
11	Lapse koolivalmiduse hindamise põhimõtted ja korraldus.....	29
12	Lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus.....	30
13	Sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti	33
14	Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti.....	43
14.1	Valdkond MINA JA KESKKOND eesmärgid:	43
14.2	Valdkond KEEL JA KÕNE eesmärgid:	48
14.3	Valdkond EESTI KEEL KUI TEINE KEEL eesmärgid:	51
14.4	Valdkond MATEMAATIKA eesmärgid:.....	54
14.5	Valdkond KUNST eesmärgid:	57
14.6	Valdkond MUUSIKA eesmärgid:.....	60
15	Digiharidus.....	67
15.1	Õpiväljundid	67
15.2	Õppesisu.....	67
15.3	Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus.....	67
15.4	Digihariduse lõimimine üldoskustega.....	68
15.5	Digihariduse lõimimine õppevaldkondadega.....	68

15.5.1	Mina ja keskkond Laps:	68
15.5.2	Keel ja kõne Laps:	68
15.5.3	Matemaatika Laps:	68
15.5.4	Kunst Laps:	68
15.5.5	Liikumine Laps:	69
15.5.6	Muusika Laps:	69
15.5.7	Eesti keel kui teine keel Laps:	69
15.6	Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7-aastane laps:	69
16	Tervisekasvatus	77
17	Väärtuskasvatus	79
18	Liikluskasvatus	80
19	Roheline Kool	81
20	Lasteaia huvitegevuse korraldamise põhimõtted	82
21	Lisad	83
Lisa 1	Rühma aastaplaan	83
Lisa 2	Individuaalne arenduskava	84
Lisa 3	Lapse individuaalse arengu jälgimise kaart	90
Lisa 4	Lapse pedagoogilis-psühholoogiline hindamine	95
Lisa 5.	Koolivalmiduskaart	99
Lisa 6	Ankeet lapsevanemale	101
Lisa 7	Lapsevanemaga arenguveestluse tulemus	104

1 Lasteaia liik

Liik:	lasteaed
Aadress:	V.Majakovski 8, J.Gagarini 7a
Telefon:	39 738 05 (J.Gagarini 7a hoone), 39 73 090 (V.Majakovski 8 tn hoone)
E-mail:	jaaniussike2003@gmail.com
Kodulehekülg:	www.sillamaerukkilill.ee
Koolitusluba:	2882HTM
Registrikood:	75012050
Õppekeel:	eesti keel
Tegevusala:	võimaldab koolieast noorematele lastele hoidu ja alushariduse omandamist
Tegevuspiirkond:	Sillamäe linn
Lasteaia lahtioleku aeg:	6.30-18.30

2 Lasteaia liik ja eripära

Sillamäe lasteaed Rukkilill on Sillamäe linna omandis olev munitsipaallasteaed, kus käivad 1,5- 7-aastased lapsed.

Sillamäe lasteaed Rukkilill töötab kahes õppehoones, mis asuvad aadressidel V. Majakovski tn 8 ja J. Gagarini tn 7a. Lasteaias tegutsevad lastehoiurühmad, kus käivad 1,5–3-aastased lapsed, väikerühmad hariduslike erivajadustega lastele ning aiarühmad.

01.09.2024 on toimunud üleminek eestikeelsele õppele ning kõik rühmad on sujuvalt ja edukalt üle läinud eesti õppekeelele. Õppetöös kasutatakse täielikku keelekümblusmetoodikat, mida lõimitakse teiste õppemetoodikatega.

Sillamäe lasteaia Rukkilill (edaspidi lasteaed) laste emakeel on 99% ulatuses vene keel. Lasteaial on suur õueala, kus iga rühma jaoks on eraldi mänguväljak koos varjualustega.

Lasteaias on basseini, muusika- ja spordisaalid, tugispetsialistide kabinetid, meditsiinikabinet ning IT-tehnikaga varustatud rühmaruumid.

Lasteaed on lapsedõbraliku mängu- ja õpikeskkonnaga, lapsest ja tema eripäradest lähtuv ning peredega koostööd tegev haridusasutus. Lasteaia lähedal asuvad Sillamäe Spordikompleks Kalev, Sillamäe Muusikakool, Sillamäe Kultuuri- ja Huvikeskus ning Sillamäe Muuseum, kellega tehakse pidevat koostööd.

Lasteaias on olulisel kohal laste väärtushinnangute kujundamine. Suurt tähelepanu pööratakse Rohelise Kooli programmi rakendamisele, digiharidusele ning vaimse- ja füüsilise tervise väärtustamisele.

Lasteasutuses tegutsevad erinevad huviringid, mille kohta leiab infot lasteaia koduleheküljelt.

Tervisedendus.

Meie lasteaed kuulub alates 2015. aasta maist Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustik (TEL) võrgustikku. Tervisedendus on lasteaia igapäevase õppe- ja kasvatustegevuse loomulik ning süsteemselt kavandatud osa, mida kujundatakse koostöös laste, perede, töötajate ja koostööpartneritega.

Lasteaia tervisedenduslik tegevus toetab lapse terviklikku arengut ning tervislike eluviiside kujunemist. TEL-i töörühm koostab ja uuendab regulaarselt tervisedenduslikke eesmärke ja põhimõtteid ning planeerib ja korraldab erinevaid tervist toetavaid tegevusi. Pidevalt viiakse läbi sise- ja õuekeskkonna riskianalüüse ning osaletakse erinevates terviseprojektides ja -kampaaniates.

Õppejuhi eestvedamisel viiakse lastele läbi mitmesuguseid projekte ja õppetegevusi. Osaletakse näiteks programmis Suukool, korraldatakse PRIA projektide raames avatud õppetegevusi, viiakse läbi esmaabikoolitusi ning käsitletakse tervise teemasid igapäevastes õppetegevustes.

Lisaks rühmaõpetajatele viib terviseõpetuse kavast lähtuvalt tervise teemalisi õppetegevusi ja mängu läbi ka muusikaõpetaja, toetades laste tervise teadlikkuse kujunemist mitmekülgselt, loovate ja lapse arengut arvestavate meetodite kaudu.

Liikumise ja värskes õhus õppimise toetamiseks kasutatakse aktiivselt lasteaia läheduses asuvaid Sillamäe terviserada ja Sillamäe promenaadi võimalusi, kus korraldatakse tervisepäevi, liikumistegevusi ning erinevaid õppekäike.

Lasteaias on oma köök, mis võimaldab pakkuda lastele kohapeal valmistatud mitmekesist ja tasakaalustatud toitu. Menüü koostamisel lähtutakse tervisliku toitumise põhimõtetest ning arvestatakse laste ealisi vajadusi ja tervisliku toitumise soovitusi. Lastele kujundatakse teadlikke ja positiivseid toitumisharjumusi ning õpetatakse tervislike valikute tegemist igapäevaelus.

Lasteaia tervisedenduse fookusvaldkonnad hõlmavad sotsiaal-emotsionaalse pädevuse arengut, tervislike toitumisharjumusi, igapäevast liikumist, turvalise füüsilise ja psühhosotsiaalse keskkonna kujundamist ning töötajate heaolu ja professionaalset arengut, mis loovad lastele tervist toetava ja arengut soodustava õpikeskkonna.

Õpikeskkond

Väärtustame lapse põlve ning lapsest lähtuvat õpikäsitlust, pakkudes turvalist, positiivset õhkkonda ja valikuvõimalustega õpikeskkonda. Kaasava hariduse põhimõtetest lähtuvalt tegutsetakse rühmades ühiselt, arvestades samal ajal iga lapse individuaalset võimekust, arengutaset ja erivajadusi.

Õppekeskkond toetab lapse terviklikku arengut, iseseisvust, loovust, suhtlemisoskust ning õppimisrõõmu. Õpikeskkonna kujundamisel peetakse oluliseks turvalisust, paindlikkust, mängulisust ning lapse aktiivset osalemist õppimisprotsessis.

Õppekeskkond toetab laste igapäevast loomulikku liikumisvajadust nii õuealal kui ka rühmaruumides. Õppetegevustesse lõimitakse aktiivseid liikumisvõimalusi, liikumispause ning kehalist aktiivsust toetavaid tegevusi. Pikemat keskendumist ja istumist nõudvaid tegevusi tasakaalustatakse liikumispause, aktiivõppe meetodite ning vaheldusrikaste tegevustega.

Viimastel aastatel on õppe- ja kasvatustöös keskendunud aktiivõppemeetodite rakendamisele, seades prioriteediks avastus- ja õuesõppe. Õuesõppe järjepidev kasutamine toetab laste keskkonnateadlikkuse kujunemist ning hoolivat ja

hoidvat suhtumist loodusesse ja ümbritsevasse keskkonda. Avastusõpe pakub lastele avastamisrõõmu, toetab loovat eneseväljendust ning loob mitmekesiseid koostöövõimalusi kogu lasteaias, sealhulgas rühmadevahelistes ühistegevustes, katsetes, vaatlustes ja koostöises õppimises.

Õppekeskkonna kujundamisel kasutatakse mitmekesiseid aktiivõppevõtteid, mis toetavad lapse uudishimu, probleemilahendusoskust, koostööoskust ja iseseisvat tegutsemist. Õppimine toimub mängu, kogemuste, uurimise, katsetamise ja liikumise kaudu nii sise- kui õpikeskkonnas väljaspool lasteaeda.

Lisaks eelnevale iseloomustavad lasteaeda aastate jooksul kujunenud traditsioonid:

- paindlik päevakava, mis võimaldab vaikse tunni ajal individuaalset kooliks ettevalmistust;
- igakuised õppekäigud ja õuesõppetegevused;
- ühised üritused kogu lasteaiaperele, sealhulgas lapsevanematele; □ tervist, liikumist ja koostööd toetavad ettevõtmised.

Oluliseks peetakse koostööd perega lapse arengut ja tervislike harjumuste kujunemist toetava partnerina. Lasteaed teeb lapsevanematega järjepidevat koostööd, et kujundada lastel tervislikke eluviise, positiivseid sotsiaalseid harjumusi ning turvalist käitumist. Alates 2026. õppeaastast osaletakse programmis Seikluste Laegas, mille kaudu tugevdatakse veelgi lasteaia ja pere koostööd lapse tervisekäitumise ning heaolu toetamisel.

Peame oluliseks olla õppiv organisatsioon, mis lähtub lasteaiapere ühistest väärtustest, arvestab iga liikme huvide, arengu- ja õpivajadustega ning on avatud koostööle, uuendustele ja pidevale arengule.

Lasteaia töökorraldus

Lasteaia töökorraldus tugineb riiklikust õppekavast lähtudes koostatud lasteaia oma õppekaval.

Lasteaias väärtustatakse:

- iga lapse võrdset õigust ja võimalust juurdepääsuks kvaliteetsele alusharidusele, mis lubab tal ladusalt alustada kooliteed;
- iga lapse eripära ning suutlikkust. Lähtutakse põhimõttest, et kõik lapsed on õpivõimelised, ent iga laps teeb seda erinevas tempos ja talle omasel viisil;
- tahte- ja identiteedikasvatust: veendumust eesti keele, kultuuri ja omariikluse väärtustes ning kestlikkuses, silmas pidades ka muu kultuuritaustaga laste eripära;
- iga lapse toetamist tema arengus kõlbeliseks, informeeritud ja vastutustundlikuks kodanikuks;

- tervislikku eluviisi ning kehalist arengut;
- lugupidavat, heatahtlikku ning viisakat käitumist vanemate, teiste täiskasvanute ja eakaaslastega ning sallivat suhtumist erinevustesse;
- „ausa mängu” põhimõtet kõikides tegevustes ja suhtlusolukordades;
- austavat, hoidvat ja säästlikku suhtumist loodus- kultuuri- ja sotsiaalsesse keskkonda.

Lasteaia traditsioonid

Lasteaias on välja kujunenud traditsioonid:

- eesti rahvakalendri tähtpäevade tähistamine;
- eestikeelsed teatrietendused lastele ja lastega;
- avatud uste päevad;
- südamenädal, tervispäevad lastevanematega, veepeod basseinis;
- õppekäigud linnas ja väljasõidud linna ümbruses;
- teatrinädal lasteaias;
- jõululaat, karneval;
- sügispeod Sillamäe terviserajal;
- näitused laste kunstitöödest ja loodusmaterjalidest;
- Sillamäe lasteaialaste laulu- ja tantsupidu Sillamäe linna- merepäevade raames;
- TEL projekti raames spordipäevad lasteaia territooriumil ja Sillamäe Spordikompleksis Kalev;
- Sillamäe lasteaia Rukkilill perepäevad koostööpartneritega.

Lasteaia väärtused:

- Turvalisus- lapsesõbraliku keskkonna loomine, terviseedenduse tähtsustamine, mitmekesiste liikumisvõimaluste ja tervisliku toidu pakkumine.
- Hoolivus – märgata, tunnustada, innustada kõiki: nii lapsi, kui ka lapsevanemaid ning töötajaid.
- Koostöö- lastega, lastevanematega, hoolekoguga, pidajaga, kolleegidega, partneritega ja teiste huvigruppidega.
- Lasteaed väärtustab töötajate vaimset ja füüsilist heaolu ning toetab tervist hoidva ja koostöise töökeskkonna kujundamist.

Visioon:

Sillamäe lasteaed Rukkilill on kaasaegne, iga lapse individuaalsetest vajadustest lähtuv hea õppekvaliteediga ja keskkonnaga haridusasutus, kus professionaalsete kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate ning perede toetusel kasvab väike inimene terveks, kombekaks ja teadmishimuliseks koolilapseks, kes oskab väärtustada iseend ja kaaslast ning teda ümbritsevat keskkonda.

Missioon:

- Laste füüsiline, vaimne ja sotsiaalne arendamine, eelduste loomine eakohaseks iseseisvaks toimetulekuks igapäevases elus ja edasisteks õpinguteks koolis.
- Laste tervise hoidmine ja arendamine.
- Eesti keele intensiivne õpetamine tegelustundides keelekümblusmetoodikat kasutades.
- Töö andekate ja hariduslike erivajadustega (edaspidi HEV) lastega.
- Koostöö perekonnaga lapse täisväärtusliku arengu tagamiseks, lapsevanemate abistamine õppe- ja kasvatusküsimustes.
- Lasteasutuse õpitingimuste ja kogu lasteaia keskkonna parendamine laste heaolu nimel, eestikeelsete metoodiliste mängu- ja õppevahendite uuendamine, õppetingimuste loomine mitmekülgse arengu tagamiseks.
- Töötajate motiveerimine kvalifikatsiooni ja kutseoskuste pidevaks täiendamiseks.

3 Lasteaia õppekava koostamise alused ning uuendamise ja täiendamise kord

3.1 Lasteaia õppekava koostamise alused

Sillamäe lasteaia Rukkilill õppekava koostamisel on lähtutud alushariduse riiklikust õppekavast (jõustunud 1. septembril 2025) ning Alusharidusseadus nõuetest.

Õppekava on lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, mis määratleb:

- lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted;
- õppe- ja kasvatustegevuse korralduse;
- õppekeskkonna kujundamise põhimõtted;
- lapse arengu toetamise, hindamise ja dokumenteerimise põhimõtted;
- lapsevanematega koostöö põhimõtted;
- lapse arengu eeldatavad tulemused (õpiväljundid).

Õppekava kinnitab lasteaia direktor, kuulates ära pedagoogilise nõukogu ettepanekud ning hoolekogu arvamuse.

Õppekava on aluseks rühma tegevuskavade koostamisel, arvestades laste vanust, arengutaset, individuaalseid eripärasid ning huve.

3.2 Lasteaia õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Lasteaia õppekava vaadatakse üle vähemalt üks kord õppeaastas ning vajaduse korral muudetakse või täiendatakse seda, lähtudes muudatustest õigusaktides, lasteaia arengukavast, sisehindamise tulemustest ning õppe- ja kasvatustegevuse arendamise vajadustest.

Õppekava muutmise ja täiendamise ettepanekuid võivad teha direktor, õppejuht, õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajad ning hoolekogu.

Õppekava muudatused valmistab ette direktor koostöös õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega. Enne muudatuste kinnitamist kuulab direktor ära hoolekogu arvamuse.

Õppekava ja selle muudatused kinnitab direktor käskkirjaga. Kinnitatud õppekava avalikustatakse lasteaia veebilehel ning seda tutvustatakse lasteaia töötajatele ja lapsevanematele.

4 Õppekeskkonna kujundamise põhimõtted

Õppekeskkond toetab lapse mitmekülgset arengut ning on:

- turvaline, tervist hoidev ja arendav;
- lapsekeskne ja paindlik; • mängu ja avastamist soodustav; • koostööd ja suhtlemist toetav.

Õppekeskkond hõlmab:

- füüsilist keskkonda (ruumid, õueala, vahendid);
- sotsiaalset keskkonda (suhted laste ja täiskasvanute vahel); • vaimset keskkonda (väärtused, hoiakud, turvatunne).

Õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse:

- laste vanust ja arengutaset;
- individuaalseid vajadusi, sh erivajadusi;
- võimalust tegutseda nii iseseisvalt kui ka koostöös;
- digivahendite eesmärgipärast ja turvalist kasutamist.

5 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgse ja järjepideva arengu toetamine kodu ja lasteasutuse koostöös.

Üldeesmärgist lähtuvalt toetab õppe- ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime. Samuti kujunevad esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja terviseteadlik käitumine ning arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

Õppe- ja kasvatustegevuse kaudu toetatakse teadlikult lapse sotsiaal-emotsionaalsete oskuste arengut, sealhulgas:

- eneseväljendusoskust;
- emotsioonide märkamise, mõistmise ja juhtimise oskust;
- eneseregulatsiooni ja enesejuhtimisoskusi;
- koostöö- ja suhtlemisoskusi;
- empaatiavõimet ja kaaslastega arvestamist; □ turvaliste ja hoolivate suhete loomise oskust.

Sotsiaal-emotsionaalsete oskuste arendamist toetatakse igapäevastes õppe- ja kasvatustegevustes süsteemselt ja järjepidevalt. Selleks kasutatakse lapse arengutasemele vastavaid aktiivõppe- ja koostöömeetodeid, sealhulgas arutelusid, rolli- ja draamamänge, koostöömänge, tunnete käsitlemise tegevusi ning rahunemis- ja eneseregulatsioonivõtteid.

Oluliseks eesmärgiks on lapse tervisekäitumise ja terviseteadlikkuse kujundamine. Terviseõpetus hõlmab nii vaimse, füüsilise kui ka suutervise hoidmise põhimõtteid. Lastele kujundatakse eakohaseid teadmisi ja harjumusi isikliku hügieeni, tervisliku toitumise, liikumise ning hammaste tervise hoidmise kohta.

Suutervise toetamine toimub igapäevaste tegevuste kaudu koostöös lapse perega. Lastele õpetatakse hammaste hooldamise põhimõtteid, õigeid suuhügieenivõtteid ning tervislike toitumisharjumuste tähtsust. Suutervisealaste tegevuste läbiviimisel kasutatakse muuhulgas programmi Suukool õppematerjale ja soovitusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel lähtutakse lapse arenguvajadustest, heaolust ning alushariduse väärtustest. Pedagoogiline tegevus toetab lapse terviklikku arengut, õppimisrõõmu ja turvalist kasvukeskkonda.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted on järgmised:

- lapse individuaalsuse, eripära ja arengupotentsiaali arvestamine;
- lapse tervise hoidmine ja edendamine ning igapäevase liikumisvajaduse toetamine;
- lapse loovuse, algatusvõime ja eneseväljenduse toetamine;
- õppimine mängu kaudu ning lapse aktiivsel osalusel;
- hoolivate, humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
- lapse arengut, iseseisvust ja sotsialiseerumist toetava õpi- ja kasvukeskkonna loomine;
- lapse turvatunde, emotsionaalse heaolu ja eduelamuste tagamine;
- üldõpetusliku tööviisi rakendamine, lõimides erinevaid õppe- ja kasvatustegevusi;
- koostöö lapsevanemate ja perega lapse arengu toetamisel;
- eesti keele ja kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripärade austamine;
- säästva mõtteviisi, tervislike eluviiside ja keskkonnateadlikkuse kujundamine;
- digitehnoloogia eesmärgipärane ja mõtestatud kasutamine õppimise toetamiseks ning laste aktiivse kaasatuse suurendamiseks.

Olulisel kohal on lapse sotsiaal-emotsionaalse pädevuse kujundamine ja toetamine. Selleks pööratakse süsteemselt tähelepanu:

- sotsiaal-emotsionaalsete oskuste teadlikule ja järjepidevale arendamisele;
- tunnete märkamise, väljendamise ja juhtimise oskuste kujundamisele;
- eneseregulatsiooni ja enesejuhtimisoskuste toetamisele;
- suhtlemisoskuse, koostööoskuse ja empaatiavõime teadlikule arendamisele;
- konfliktide rahumeelse lahendamise ning abi küsimise ja pakkumise oskuste kujundamisele.

Erineva keele- ja kultuuritaustaga peresid toetatakse eesti keele ja kultuuri tutvustamisel ning väärtustamisel. Eesti keele omandamist toetatakse igapäevategevuste kaudu koostöös lapse perega, arvestades lapse individuaalseid vajadusi ja arengutaset.

Lasteaias toetatakse turvaliste, hoolivate ja üksteist arvestavate suhete kujunemist. Kiusuennetuses lähtutakse programmi Kiusamisest Vabaks põhimõtetest. Lastele õpetatakse emotsioonide märkamist ja väljendamist, kaaslastega arvestamist, koostööoskusi, konfliktide rahumeelset lahendamist ning abi küsimise ja pakkumise oskusi.

6 Lasteaia päevakava

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale. Lapsed on sihtgrupp, kellele on suunatud kogu personali tähelepanu. Pedagoogilise tööga tegelevad õpetajad ja õpetaja assistendid.

Tegevused toimuvad nii individuaalselt, väikestes gruppides kui kogu rühmaga. Lasteaial on kindel päevakava, mis on meeldiva koostöö huvides järgimiseks personalile ja vanematele. Eelkõige arvestatakse laste vajaduste ja ealiste iseärasustega.

- Olulise osa päevast võtavad enda alla igapäevatoimingud, õppe-kasvatuslikud tegevused ja vabategevused. Need annavad palju võimalusi laste arendamiseks, uute oskuste omandamiseks ja olemasolevate teadmiste kinnistamiseks. Sellest kujuneb välja isetegemise rõõm ja teineteisega suhtlemise oskus.
- Päev algab hommikul rühma kokkusaamisega, kus ühiselt alustatakse päeva tervitamise ja kavandamisega. Õpetaja räägib lastega päeva tegemistest ja mängudest. Tegevused on õpetajal eelnevalt planeeritud ja ettevalmistatud.
- Päevakavas on tähtsal kohal mäng. Läbi mängu kujundatakse tööharjumusi, omandatakse sotsiaalseid kogemusi ja kinnistatakse olemasolevaid teadmisi-oskusi.
- Valverühmad töötavad kell 6.30–7.30 ja 17.30–18.30. Kõik teised rühmad töötavad kell 7.30–17.30.
- Toitlustamine toimub 3 korda päevas vastavalt rühma päevakavale.
- Lõunauinaku (puhkeaeg või vaikne tund) aeg on 12.30 –15.00, vastavalt rühma laste vanusele.
- Planeeritud tegevuste põhiaeg on 9.00 – 13.00. Lähtuvalt laste vanusest on õppe- ja kasvatustegevuste kestus:
 - 1,5 – 3 aastat 10-15 minutit,
 - 3 – 5 aastat kuni 25 minutit, • 6 – 7 aastat kuni 35 minutit.
- Huvialaringide töö põhiaeg on 16.00 – 17.00.
- Individuaalne töö toimub kogu päeva jooksul vastavalt vajadusele.
- Õues viibimise aeg on vastavalt rühma päevaplaanile, kus rühmaõpetaja planeerib ja viib läbi lõimitud tegevusi. Õpetaja arvestab laste vanust, oskusi ja individuaalseid iseärasusi.
- Aastaaega ja ilmastikuolusid arvestavalt viibitakse õues ka õhtupoolsetel aegadel.

- Lasteaia aastaringse või hooajalise tegutsemise ja päevase lahtioleku aja otsustab lasteaia pidaja Eliis.ee päevikusse märgitud laste kohalkäimise alusel.
- Iga rühma õppekasvatustegevus kinnitatakse Eliisi keskkonnas õppejuhi poolt.

7 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus (õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus), sealhulgas suveperioodil

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

1. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel Sillamäe lasteaias Rukkilill lähtutakse sellest, et õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini.
2. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestatakse laste eripära:
 - laste arenguvajadusi vastavalt vanusele:
 - alla kolmeaastasele lapsele võimaldatakse rohkem mänguaega;
 - aiarühmades on suurem kaal õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevustel;
 - lapse tervises seisundit:
 - kui lasteaias käib tervisehäiretega laps, temale koostatakse individuaalse päevakava, arvestades lapse vaimse ja füüsilise koormuse taluvust; tervisehäiretega lapsel võimaldatakse uneaega tema soovi põhjal;
 - lapse erivajadusi: logopeedi ja eripedagoogi töö korraldamine
 - lapsi kaasatakse tegevuste kavandamisse:
 - vestluste käigus selgitatakse välja mängud ja tegevused, mis lapsi huvitavad;
 - küsitakse lastelt arvamusi õpitu kohta ning uuritakse, mida nad tahavad teada ja osata;
 - edaspidiste tegevuste kavandamisel arvestatakse laste soovidega ja huviga;
 - arvestatakse samuti rühma soolise koosseisuga (pedagoogid võivad vajadusel kavandada tegevused eraldi tüdrukutele ja poistele).
 - pedagoogid võivad vahetada kavandatud teema arvestades laste soove või ühiskonnas toimunud muutusi.
 - õppe- ja kasvatustegevused viiakse läbi lõimides tegevusi, valdkondi ja teemasid.
 - õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise periood on nädal.
 - rühmaõpetajad täidavad õppe- ja kasvatustegevuse päeviku Eliis keskkonnas iga päev.
 - nädalakava koostatakse jooksva nädala esmaspäevaks ning see on kättesaadav ELIISis.
 - nädalakavas kavandatud tegevused võivad operatiivselt muutuda arvestades ilmastiku, laste soove jm sõltumata sellest, mida oli algul kavandatud. Sellisel juhul õppe- ja kasvatustegevuse päevikus tehakse märke muudatuste kohta.

- suve kavandamine:
 - enamasti korratakse õppe- ja kasvatustegevuste valdkondade sisu;
 - suvisel perioodil rõhutakse mängulist tegevuse õues
- õppe- ja kasvatustegevuse korraldust tutvustatakse lapsevanematele iga õppeaasta algul esimesel lastevanemate koosolekul igas rühmas.

8 Õpikäsitus

Lasteaia õpikäsitus lähtub lapsekesksest lähenemisest, mille kohaselt laps on aktiivne õppija ning õpetaja on õppimise toetaja ja suunaja.

Õppimine toimub:

- mängu ja igapäevategevuste kaudu; • uurimise, avastamise ja katsetamise teel; • koostöös teiste laste ja täiskasvanutega.

Õppe- ja kasvatustegevus on lõimitud, võimaldades lapsel omandada teadmisi ja oskusi erinevate valdkondade kaudu terviklikult.

Õppimise käigus:

- arvestatakse lapse individuaalsust ja huve;
- toetatakse lapse loovust ja iseseisvust;
- kujundatakse õpioskusi, sotsiaalseid oskusi ja enesekohaseid oskusi.

Õpetaja loob õppimist toetava keskkonna, seab eesmärgid ning suunab last reflekteerima oma tegevust ja arengut.

9 Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas korraldus

Põhimõtted

Lapse arengu hindamine on järjepidav protsess.

Lapse arengu analüüsimisel selgitakse välja lapse erinevused, õppimise ja õpetamise eripära. Arengu hindamine annab võimalust määratleda lapse arengulised saavutused.

Lapse arengu analüüsimine annab võimaluse toetada lapse õppimist ja välja selgitada individuaalse õppekava vajaduse.

Lasteaias annavad lapse arengule hinnangu rühmaõpetajad, muusikaõpetaja, logopeed ja eripedagoog. Lasteaia pedagoogid jälgivad:

- lapse üldoskusi (mängulised, tunnetus- ja õpioskused, sotsiaalsed ja eakohased oskused);
- õppe- ja kasvatustegevusega seotud oskusi valdkonniti.

Korraldus

Lapse arengut hinnatakse järgmistel meetoditel:

- vestlus lapsega;
- lapse edusammude ja saavutuste jälgimine
- vajadusel intervjuu;
- lapse tehtud tööde (joonistuste, töövihikute jm.) analüüsimine.

Lapse arengut jälgitakse regulaarselt ja tulemused dokumenteeritakse 2 korda aastas täites vastava hindamislehe Eliis-i keskkonnas.

Lapse tööd kogutakse arengumappi, mis annab hea ülevaade lapse arengu dünaamikast ja kajastab sisuliselt lapse individuaalse arengu lugu, aidates ka lapsel ise enda arengut ja edasiminekut näha. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuva.

Individuaalne arenduskava koostatakse kui:

1. laps on uusimmigrant;
2. erivajadustega laps, sh andekas laps;
3. tervisliku seisundi korral

2 korda õppeaastas viib pedagoog lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguvestluse, mis:

- annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
- selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Arenguvestlused perega dokumenteeritakse (lisa 14);

- kui lapse arengus või käitumises ilmnes tähtis muutus, sellest teavitakse lapsevanemale koheselt päeva lõpus suuliselt, et lapsevanem saaks kodus korrata lapsega ja täiendada omandatud oskusi.

10 Kaasav haridus

10.1 Erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus

Erivajaduste all mõeldakse lapsi, kes on mingis valdkonnas teistest lastest oluliselt erinevad. Näiteks andekad, tähelepanuhäiretega, kohanemisraskustega, logopeedilised või allergiaid põdevad lapsed.

Olenevalt lapse suundumusest ja individuaalsetest vajadustest rühmaõpetaja:

- koostab koolipikendust saavatele lastele ja vajadusel teistele erivajadustega lastele individuaalse arenduskava (Lisa 2), mida kooskõlastatakse HEV koordinaatori, tugispetsialistide ja vanematega;
- suunab andekate laste vanemate tähelepanu lapse andekusele ja soovitab pöörduda vastavatesse ringidesse;
- arutab vanematega lapse erivajadusi, soovitab pöörduda vastavate erialaspetsialistide poole;
- arvestab individuaalses töös lapsega tema kalduvusi ja iseärasusi, planeerib vajaliku aja igale lapsele;
- vajadusel osaleb ettevalmistuse saamiseks vastavasisulistel koolitustel.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- laste erivajaduste võimalikult varane märkamine ja võimete väljaselgitamine
- ning arengutaseme kirjeldamine;
- lapse arengupotentsiaali maksimaalne ärakasutamine;
- laste arengu soodustamine läbi mängu, lapsekeskses ja turvalises keskkonnas;
- vajadusel individuaalne õpetus ja kooliks ettevalmistamine;
- eakohase arenguga lastega kontaktide ja suhtlemise võimaldamine ning suhtlema julgustamine;
- perekonna ja spetsialistide kaasamine, meeskonna- ja võrgustikutöö.

Erivajaduse võimalikult varase märkamise ja võimete väljaselgitamise tagavad:

- laste vaatlused;
- laste arengumappide koostamine ja analüüs;
- laste arengu hindamine (Jelena Strebeleva hindamismetoodika järgi) ja analüüs ;

- lapsevanema teavitamine lapse vaatlustulemustest ja tähelepanekutest vahetult ja pere vestluste käigus. Oluline on tuua konkreetseid näiteid lapse tegevusest ja käitumisest, tunda huvi koduse olukorra vastu, otsida seoseid ja pakkuda teavet spetsialistide tegevusvaldkondade kohta;
- soovitusel erialaspetsialisti (eriarst, psühholoog, logopeed, eripedagoog, sotsiaaltöötaja) konsultatsioonile minekuks;
- vajadusel laiendatud arenguveestlus, millest võtavad lisaks rühmaõpetajatele osa lasteaia direktor ja õppejuht.

Millised on esmased tähelepanekud sellest, et laps vajab abi?

Emotsionaalne seisund ja käitumine. Üks peamisi märke, et laps vajab abi, on tema käitumine ja emotsionaalne seisund. Kui laps on pidevalt ärev, kartlik ega suuda oma emotsioone kontrollida, on sageli ärritunud või kurb, võib see viidata vajadusele toe järele. Samuti võib käitumisprobleemide, nagu agressioon, sotsiaalne eraldatus või huvi puudumine õppetegevuste vastu, viidata laste käitumiskeskustele.

Sotsiaalsed oskused ja suhtlemine. Lapsed, kes ei suuda luua kontakte eakaaslastega, tunnevad end sageli üksildasena või ei oska osaleda rühmategevustes. Samuti võivad lapsed, kellel on raskusi keele- ja suhtlemisoskuste arendamisega, vajada tugispetsialisti toetust, et arendada oma suhtlemisvõimekust ja sotsiaalseid oskuseid.

Õpivalmidus ja arengu hilistumine. Lapsed ei osale rühma õppetöös ja ei saa aru neile esitatud tööjuhistest.

Kriisid lapse elus. Lapsel on kodus stress, ta kogeb traumeerivat kogemust nagu pereliikme kaotus või kodune vägivald, siis see mõjutab toimetulekut lasteaias.

Füüsiline ja vaimne tervis. Kui lapsel on terviseprobleemid: unehäired, sagedased haigused, valed toitumisharjumused, geneetilised haigused, siis võivad need mõjutada lapse arengut ja käitumist.

Kokkuvõttes on abivajava lapse märkamine kompleksne protsess, mis hõlmab lapse emotsionaalse, sotsiaalse ja kognitiivse arengu jälgimist. Lasteaed peab olema kohandatud keskkond, kus laps saab turvaliselt areneda, ja kus spetsialistid, õpetajad ja vanemad teevad koostööd, et tagada igale lapsele parim tugi, mida ta vajab oma arenguteel. Vajadusel suunatakse lapsevanemaid pöörduma Rajaleidjasse ja teiste spetsialistide poole.

Töö tugispetsialistina lasteaias on eriline ja vajab hoolikat ja tundlikku lähenemist, sest lapse areng ei toimu ainult lasteaias, vaid seda mõjutavad kodune keskkond ja vanemate toetus.

Eripedagoog märkab arenguhäireid, nagu keelelised, emotsionaalsed või käitumisprobleemid, ning oskab neid varakult tuvastada ja toetab hariduslike erivajadustega lapsi. Ta jälgib ja hindab laste arengut, kuidas nad õpivad ja kasvavad, ning teeb koostööd teiste spetsialistidega, et tagada iga lapse vajadustele vastav areng, kasutades selleks

erinevaid uurimismeetodeid. Ta aitab luua konkreetseid strateegiaid, mis aitavad lastel oma raskustega toime tulla ja arengut edasi viia.

Erivajadustega laps on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.

Erivajadustega lapse, sealhulgas andeka lapse, arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö. Andeka lapse arendamiseks valitakse tegevuseks jõukohast ja huvipakkuvat materjali.

Vajadusel koostavad rühma pedagoogid õppeaasta algul koostöös logopeedi/eripedagoogi jt spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.

10.2 Arengulised või keskkonnast tingitud erivajadused

10.2.1 Muukeelne laps

Põhiülesandeks muukeelsete lastega töös on aidata kaasa lapse maailma tundmaõppimisele teise keele kaudu, toetudes sellele, mis emakeeles on juba omandatud. Eesmärgi realiseerimisel peame oluliseks:

- äratada huvi eesti keele vastu läbi lapse jaoks mõtteka tegevuse, võimaldades tal kasutada teist keelt mõttekates igapäevastes suhtlemissituatsioonides, kuna keele omandamine saab alguse tegelikus suhtluses;
- motiveerida last keelt õppima;
- kujundada eesti keelele omast hääldust;
- õpetada eesti keele sõnu ja väljendeid läbi mängu ja suhtlemise;
- julgustada last õpitud sõnu ja fraase kasutama;
- kujundada valmidust eesti keeles suhtlemiseks;
- kaasata ja informeerida lapsevanemaid kodu rolli olulisusest lapse keele omandamisprotsessis;
- sagedast ettenäitamist;
- selgitamisel ilmekat kehakeele ja miimika kasutamist;
- mitmekesist tegevust, vaheldust, palju esemelis-praktilise tegevuse kasutamist (seoste tekkimine);
- füüsilist tegevust ja liikumist;
- koos lapsega tegemist /mitte lapse eest ära tegemist!;/
- eakaaslaste tuutorluse rakendamist, mis tähendab, et ette võivad näidata lapsed, kes ülesannet oskavad;
- keele õppimiseks tõhusat ümbruse ära kasutamist, mis tähendab, et rohkesti kasutavad õpetajad pildimaterjali ja sõnasilte seintel;
- õpetaja kõrgekvaliteedilist keele-eeskuju ja keelekasutust:
 - grammatiliselt lihtsad laused; ○ lihtne, igapäevane sõnavara; ○ laste öeldud lausete kordamine; ○ räägib asjadest mis on tugevalt ümbrusega seotud (siin ja nüüd); ○ rõhutab olulisi sõnu; ○ kasutab kehakeelt, miimikat, ettenäitamist ○ räägib aeglasemalt.

10.2.2 Logopeediliste probleemidega lapsed

Töös logopeediliste probleemidega lastega

-

Rühmaõpetaja:

- jälgib lapse keelelist arengut ning teavitab kahtluse ilmnemisel lasteaia logopeedi;
- pakub lastele õige keelekasutusega eeskujut;
- kasutab lihtsaid lauseid;
- teeb koostööd logopeediga.

Logopeed:

- õppeaasta alguses viiakse läbi lasteaia kõikide laste kõneuring. Kõik rühmad on jagatud lasteaia logopeedi vahel.
- lapse häälendamise põhjalik üksikasjalik kirjeldus asub logopeedi juures. Lapsevanemad saavad tutvuda oma lapse kõneprobleemidega individuaalkorras.
- lastele, kes lähevad kooli, pakutakse individuaalset nõustamist. Nendes tundides alati osalevad vanemad, nad saavad tutvuda häälikute helide seadega ja automatiseerimisega ning seejärel kodus kinnistavad kõnematerjali. Tunnid toimuvad ainult nendele lastele jaoks, kelle vanemad on avaldanud soovi oma last aidata.
- aasta kestel viiakse läbi äsjasaabunud laste uuring. Vajadusel, õppeaasta lõpus toimub järelkontroll.

10.2.3 Väikerühm

Väikerühma külastavad lapsed vastavalt Ida-Virumaa Rajaleidja keskuse laste nõustamiskomisjoni otsusele ning tuginedes pedagoogilis-psühholoogilisele hindamisele ja rühmaõpetaja, HEV-koordinaatori, lapsevanema, logopeedi ning eripedagoogi otsusele. Rühmas käib kuni 12 last. Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted:

- õppe ja kasvatustegevus väikerühmas, selle kavandamine, eesmärkide püstitamine ja nende täitmine toimub lähtudes laste individuaalsetest iseäratustest ja võimetest ning vastavuses laste arengu tasemega;
- hariduslike erivajadustega laste arengu toetamine väikerühmas on lasteaia juhtkonna, HEV koordinaatori, personali ja lastevanemate meeskonnatöö;

Väikerühmas on õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks laste igakülgne arendamine ning selleks spetsialistide (õpetajad, logopeed, eripedagoog) toe tagamine. Väikerühmas töötav personal teeb tihedat koostööd (logopeed, eripedagoog, õpetaja ja abiõpetaja).

Rühma õpikeskkond vastab lapse vajadustele ja individuaalsetele omadustele. Õppeja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng ning individuaalse pedagoogi ja logopeedi kavandatud õppetegevused.

Õppeaasta alguses viiakse läbi lapse vaatlused ning tema arengu hindamine ja analüüs. Samuti viiakse läbi lapsevanemate küsitlus. Uuringu tulemuste põhjal ning koostöös

lapsevanematega koostab õpetaja igale lapsele individuaalse arenduskava, rühma tegevuskava ja nädalaplaanid. Rühma tegevuskava ja nädalaplaanid koostatakse vastavalt lasteaia õppekavale.

Igapäevases õppe- ja kasvatustegevuses toimub eri valdkondade lõimimine. Õppetegevuste tulemused kantakse elektroonilisse rühmapäevikusse ELIISi keskkonnas.

Logopeed viib läbi kõnearengu uuringu ning koostab selle tulemuste põhjal kokkuvõtte. Samuti koostab ta igale lapsele individuaalse plaani. Nädala jooksul viib logopeed läbi regulaarseid individuaalseid õppetegevusi. Tulemused kantakse elektroonilisse rühmapäevikusse ELIISi keskkonnas iga päev.

Laste arengu hindamine toimub kaks korda aastas. Lapsevanemad saavad pidevalt tagasisidet laste arengust ning kord aastas viiakse läbi arenguestlused lapsevanematega.

Dokumendid

Õpetajatel on:

- tegevuskava ja nädalaplaan;
- Lapse individuaalse arengu jälgimise kaart (Lisa 3);
- individuaalsed arenduskavad;
- pedagoogilis-psühholoogiline hindamine (vajadusel);
- Elektrooniline rühmapäevik ELIIS keskkonnas.

Logopeedil on:

- Lapse individuaalse arengu jälgimise kaart;
- individuaalsed arenduskavad;
- pedagoogilis-psühholoogiline hindamine (vajadusel);

-

Elektrooniline rühmapäevik ELIIS keskkonnas.

Eripedadgoogil on:

- Lapse individuaalse arengu jälgimise kaart;
- individuaalsed arenduskavad;
- pedagoogilis-psühholoogiline hindamine (vajadusel);
- Elektrooniline rühmapäevik ELIIS keskkonnas.

10.2.4 Andekad lapsed

Töös andekate lastega:

- tõstetakse üldandekuse korral (eelisarenenud on paljud valdkonnad) vastavate õppetegevuste raskusastet ja materjalide keerukust;
- eriandekuse korral (kunstialad, muusika, füüsiline andekus) soovitatakse lapsevanemale vastavaid huvialaringe.

10.2.5 Aktiivsus- ja tähelepanuhäirega lapsed

Töös aktiivsus- ja tähelepanuhäiretega lastega peame oluliseks:

- mõistmist, et lapse teistest erinevat käitumist ei põhjusta tigidus, laiskus või vanemad;
- pidevat personaalset juhendamist, kuna paljud sellised lapsed ei suuda rühmas organiseeritult keskenduda ja töötada; vajadusel määrata kõrvaline vaikne töökoht, kus tagatakse lapsele individuaalne juhendamine ja pidev järelevalve;
- pakkuda lapsele eduelamusi, tasustades rahulikku ja keskendunud käitumist positiivse tähelepanu ja kiitusega;
- rahuliku ja turvalise meeleolu loomine rühmas;
- piirata rahutut ja püsimatut käitumist sellele mitte liigse tähelepanu pööramisega;
- määrata konkreetsetele ülesannetele täpne aeg, et aidata lapsel keskenduda
- ühele või piiratud arvule tegevustele;
- täiendada suulisi juhiseid visuaalsete või kirjalike juhistega; • kodu ja lasteaia tihedat koostööd.

10.2.6 Käitumishäiretega lapsed

Töös käitumishäiretega lastega peame oluliseks:

- teha kindlaks probleemide ulatus ja põhjused (kas erivajadus või perekonna kasvatusstiil, mittejõukohane õpetamine või mõlemad);

kindlate piiride ja reeglite kehtestamist, mille aluseks on lapse vanus ja rühmameeskonna kokkulepped perekonnaga. See muudab lapse tegevuse korrapärasemaks ning välised piirid aitavad tal kujundada uusi sisemisi piiranguid;

- rahuliku ja turvalise meeleolu loomine rühmas;
- regulaarsust ja kindlaid rutine laste igapäevategemistes,
- kodu ja lasteaia tihedat koostööd, lapse perekonna kaasamist ühtsete reeglite kehtestamisel;
- vajadusel soovitud erialaspetsialisti (eriarst, psühholoog, logopeed, eripedagoog, sotsiaaltöötaja) konsultatsioonile minekuks.

10.2.7 Allergiaga ja diabeeti põdevad lapsed

Allergiaga ja diabeeti põdevate laste toetamisel peame oluliseks: kodu, perearsti ja lasteaia koostööd, mille käigus koostavad lasteaia meditsiiniõde ja lasteaia peakokk allergilisele lapsele individuaalse menüü;

rühma meeskonna ja köögipersonali koostööd lapse turvalise toitumise ja igapäevase heaolu tagamisel;

personali teadlikkust lapse erivajadusest ning valmisolekut tegutseda terviseriskide ja erakorraliste olukordade puhul;

suhkruhaige lapse puhul koostatakse lapsevanemate ja lasteaia personaliga lisakokkulepe eri olukordades tegutsemiseks, sealhulgas veresuhkru jälgimise, toitumise ja vajadusel ravimite manustamise osas;

lapse kaasamist igapäevategevustesse viisil, mis toetab tema turvatunnet, enesekohaseid oskusi ja võrdset osalemist rühmaelus.

11 Lapse koolivalmiduse hindamise põhimõtted ja korraldus

Lapse ettevalmistamine kooliks toimub Sillamäe lasteaias Rukkilill järjepideva protsessina, mis algab lapse lasteaeda tulekuga ja lõpetab kooli minemisega. Olulisel kohal on koostöö lapsevanematega, kes vastutavad oma lapse arengu eest ning lasteaed toetab neid. Koolivalmidus on lapse valmisolek õpitegevuse alustamiseks, mis väljendab lapse soovis õppida, omandada uusi teadmisi, jälgida ja täita täiskasvanu selgitusi ja korraldusi. Hindamised viiakse läbi vastavate juhendite alusel. Koolieeliku arengu hindamine viiakse läbi 2 korda õppeaastas (oktoobris ja märtsis). Kõik saadud tulemused dokumenteeritakse. Antud tulemuste põhjal antakse tagasisidet lapsevanemale arenguveestlusel. Koolivalmiduskaardi (Lisa 4) allkirjastavad selle koostamisel osalevad isikud: rühmaõpetajad, vajadusel tugispetsialistid, lasteasutuse direktor/õppejuht ning lapsevanem (eestkostja).

Koolivalmiduse hindamise kriteeriumid Sillamäe lasteaias Rukkilill on:

- koolivalmiduse hindamisel jälgitakse lapse vaimset, sotsiaalset ja kehalist valmisolekut sihipäraseks õpitegevuseks;
- koolivalmiduse kujunemisest antakse igale lapsevanemale tagasisidet;
- laps, kes ei saavuta kooliminekuks mingitel põhjustel kooliküpsust, teavitatakse vanemaid võimalusest taotleda koolipikendust;
- koolipikendust saanud lapsele koostatakse vajadusel koostöös lapsevanematega, rühmaõpetajate ja tugispetsialistidega järgmiseks õppeaastaks individuaalne õppekava, lähtudes lapse arengutasemest.

12 Lapsevanematega koostöö põhimõtted, sealhulgas korraldus

Sillamäe lasteaed Rukkilill pedagoogid teevad lapsevanematega lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel, lugupidamisel ja avatud suhtlemisel. Koostöö eesmärk on toetada lapse mitmekülgset arengut, heaolu ning turvalise ja toetava kasvukeskkonna kujunemist nii lasteaias kui ka kodus.

Õpetajad teavitavad regulaarselt lapsevanemaid lapse arengust, õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Lapsevanematele luuakse võimalused saada tuge ja nõu õppeja kasvatusküsimustes ning osaleda aktiivselt lapse arengu toetamisel.

Lapsevanematel võimaldatakse:

- osaleda õppe- ja kasvatustegevuse kavandamises ja läbiviimises;
- kaasa rääkida lasteaia tegevuste ja arendustegevuste planeerimisel;
- osaleda ühistes üritustes, õppekäikudel ja projektides;
- anda tagasisidet lasteaia tegevusele ja õpikeskkonnale;
- teha koostööd spetsialistide ja õpetajatega lapse arengu toetamisel.

Lapsevanemaid kaasatakse tervisedenduslikeste tegevustesse, sealhulgas liikumis-, tervise- ja õuesõppeüritustesse, ennetustegevustesse ning terviseteadlikkust toetavatesse projektidesse. Koostöös peredega kujundatakse lastel tervislikke eluviise, liikumisharjumusi ning positiivseid sotsiaalseid ja emotsionaalseid oskusi.

Lasteaet toetab lapsevanemate teadlikkust lapse arengut, vaimset tervist, turvalisust ja tervisekäitumist puudutavates küsimustes. Selleks jagatakse lapsevanematele teavet, nõustamist ja praktilisi soovitusi ning kaasatakse neid tervise-, ohutus- ja heaoluteemalistesse tegevustesse ja projektidesse.

Koostöö lapsevanematega toimub erinevate suhtlus- ja koostöövormide kaudu, sealhulgas arenguveestlused, individuaalsed vestlused, infotunnid, ühised üritused, õpitoad, digitaalsed infokanalid ning ühistegevused kogu lasteaia perele.

Eesmärgid

- toetada perekonda ja kodu, aidata laste kasvatamisel, täiendada kodus saadud teadmisi
- tugevdada head kodukasvatust
- tunda huvi lapsevanemate poolt rakendatavate kasvatusprintsipi vastu
- laste kohanemine lasteaias, turvatunde tekkimine
- rõõmustada koos lapse edusammude üle
- muuta lapse viibimine lasteaias turvaliseks

Põhimõtted

- lasteaia tegevus on perekonnale alati avatud ning tegevuse eesmärgid on selged

-
-
- lasteaed ning perekond, omades erinevaid omadusi, ei saa teineteist asendada
- edukaks kasvatamiseks on vajalik usaldusliku kontakti loomine lastevanemate ja lasteaia vahel
- lastevanemal on õigus teada mis kasvatust tema laps saab lasteaias
- suhtuda perekonnasse lugupidamisega, arvestada kõiki tema omapärasusi
- laste õiguste täitmine nii lasteaias kui kodus
- pidada lugu lastevanemate vaadetest
- pedagoogid vestlevad lastevanematega ainult teemadel, mis puudutavad laste kasvatust ja tervist

Korraldus

Koostöö ühe lapse osas:

- arenguvestlused (2 korda aastas)
- nõustamine (pidevalt)
- vestlused (vajadusel)
- laste tööd (näitused) Koostöö rühma tasandil:
- rühma koosolekud (vähemalt 1 kord aastas)
- arutelud
- küsitlused (1-2 korda aastas)
- rahulolu uuring (1 kord aastas)

Koostöö lasteaia – omavalitsuse tasandil (hoolekogu):

- hoolekogu koosolekud vähemalt 1 kord kvartallis või vajadusel lastevanem peab hakkama tundma, et just tema on vajalik lasteaia igapäevaelu korraldamisel • tuleb kindlustada, et lastevanemate roll ei oleks juhuslik

Metoodiline töö:

- nõustamine
- seminarid, loengud
- arenguvestlused

Üritused

- lapsevanemate koosolekud rühmades
lahtiste uste päevad üritused
koos lapsevanematega
- tegevuste külastamine
- õppekäigud (koos lapsevanematega)
- näitused
- koostöö, abi lasteaia territooriumi korrastamisel

Informatsiooni liikumine

- lasteaia koduleht <https://sillamaerukkilill.ee/> (pidevalt uuenev)
- <https://eliis.eu/>
- lasteaia õppe- ja tegevuskavaga tutvumine
- nädalakava koostatakse jooksva nädala esmaspäevaks ja paigaldatakse lapsevanematele tutvumiseks lapsevanemate infotahvil.
- õppe- ja kasvatustegevuse korraldust tutvustatakse lapsevanematele iga õppeaasta algul esimesel lapsevanemate koosolekul igas rühmas
- lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtteid ja korraldust tutvustatakse lapsevanematele iga õppeaasta algul esimesel lapsevanemate koosolekul igas rühmas
- oluline informatsioon lasteaia infotahvil
- infotahvel igas rühmas
- kaustad rühmades
- lapse arengumapp
- arenguestlus perega

Lastevanemate nõudmiste tundmaõppimine

- anketeerimine (vajadusel)
- lapsevanemate rahulolu uuring (ankeet 1 kord aastas)
- lastevanemate nõudmiste- ja soovidega arvestamine rühma tegevuskava koostamisel (ankeet 1 kord aastas)
- täiendavate teenuste vajaduse väljaselgitamine (huviringid)

-
-

13 Sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti

Üldoskused

Üldoskuste kujunemist toetatakse kogu õppe- ja kasvatustegevuse kaudu, lõimides neid erinevate valdkondade sisuga.

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- mänguoskused
- tunnetus- ja õpioskused
- sotsiaalsed oskused
- enesekohased oskused

Koolieelses eas lapse arengus on iga eluaasta määrava tähtsusega, kuid iga laps areneb siiski erinevas tempos: osa vanemaid lapsi pole veel eeldatavaid arengutulemusi saavutanud, samal ajal võivad osale noorematest lastest olla jõukohased ka mõned vanema lapse oskused.

Mänguoskused

Mäng on koolieelses eas lapse põhitegevuseks. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet ning oskusi, väljendab oma tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üld- ja valdkondlike oskuste arengu alus.

2 - aastane laps:

- kasutab mängus esemetega enda teadmisi ja kogemusi esemete otstarbest;
- mängib matkimismänge;
- seostab mängus erinevaid toiminguid teatud loogilise süžeeaga;
- valib mänguks vahendeid ja mängib lihtsaid rollimänge;
- võtab osa ühismängust koos õpetajaga.

3 - aastane laps:

- tegutseb omaette, täiskasvanu osaluseta;
- kasutab mängus asendusmänguasju;
- kasutab rütmipille;
- täidab lihtsa mängureegleid.

4 - aastane laps:

- arvestab ühismängudes mängureegleid;
 - oskab sobitada oma mängu kaaslasega;
- kujundab konstruktori elementidest lihtsamaid esemeid; mängib lihtsaid matkimismänge.

5 - aastane laps:

- mängib rollimänge;
- kooskõlastab oma tegevust teiste laste tegevusega;
- selgitab teistele mängureegleid;

6 - 7-aastane laps:

- tunneb mängust rõõmu ja on suuteline kestvalt mängule keskenduma;
- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- algatab erinevaid mänge, on mängujuhiks ja arendab edasi mängu sisu;
- täidab mängudes erinevaid rolle (pea- ja kõrvalrollid), toob mängudes välja rollitoiminguid ja -suhteid;
- oskab kasutada lihtsamaid liisusorme erinevate mängurollide määramiseks;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele arusaadavalt selgitada;
- julgeb mängusituatsioonis teistele esineda;
- suudab mängu jätkamise huvides jõuda mängukaaslastega kompromissile;
- tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid mänguvahendeid; oskab vajadusel asendada puuduvaid lülitid kas mõne eseme või sõnaga;
- kasutab mänguvahendeid heaperemehelikult ning mängu lõppedes koristab enda järelt.

Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskuste all mõistetakse oskust tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse, st oskust juhtida oma taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel. Õppimine on inimese

-
-

sünnipärane tung ja tegutsemise põhimotiiv. Laps uurib, vaatleb, katsetab, tahab avastada ja teada saada, hankides infot oma kogemuse ja aktiivse tegutsemise kaudu.

Õppimisvõime tähendab lapse suutlikkust õppida uusi oskusi ja mõisteid, saada aru ümbruskonnas toimuvatest sündmustest, kasutada mälu sihipäraselt ja täpselt ning lahendada väiksemaid probleeme.

2 - aastane laps:

- hangib ümbrusest aktiivselt infot; plaanib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga; selle hulka tasakaalustab, reguleerib ja organiseerib aga täiskasvanu;
- keskendub lühikeseks ajaks ühele tegevusele või omadusele; sõnalise suunamise ja juhendamise korral on püsivam;
- tegutseb teistega kõrvuti ja osaleb ühistevgevuses vahelduvas vormis;
- mängib teiste lastega lihtsamaid igapäevaseid olukordi ja tegevusi kajastavaid rollivahetusega mängu;
- loob tegevuse kaudu seoseid kõnega; sõnad ja objektid saavad tema jaoks mõiste tähenduse;
- suhtleb valdavalt 1-2 sõnaliste lausetega nii mängus kui ka igapäevategevustes peamiselt
- tuttava täiskasvanuga ning kasutab mitteverbaalseid suhtlusvahendeid (osutamine, miimika);
- räägib ja saab aru üksnes sellest, mida tajub;
- tunneb huvi raamatute vastu ning mõistab lihtsaid realistlikke jutukesi, mis seostuvad tema enda kogemustega;
- tunnetab lihtsamaid põhjuse- tagajärje suhteid ning saab aru kuuluvusest ja erisusest;
- sobitab erinevaid materjale ja esemeid;
- rühmitab 1 nähtava omaduse järgi;
- omandab uusi seoseid vahetu, korduva ja aktiivse tegutsemise ning käelise tegevuse kaudu;
- kasutab omandatud teadmisi, seoseid ja tegevusi samas situatsioonis ning kontekstis, kannab üle lihtsamaid seoseid ning kasutab neid sarnastes ülesannetes ja olukordades.
- plaanib ja organiseerib tegevusi täiskasvanu abiga; täiskasvanu suunab lapse tegevust kõne kaudu;
- plaanib osaliselt oma käitumist ja tegevust iseendale suunatus kõne vahendusel;
- keskendub tegevusele lühikeseks ajaks, tema tähelepanu ei ole veel püsiv;
- tegutseb vahetult nii konkreetsete asjadega kui ka neid kujutavate sümbolitega;
- kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi ning mälupilte nii konstruktiivses mängus kui ka lihtsas rollimängus;
- mängib mõnda aega koos teistega ja järgib lihtsamaid reegleid;
- suudab ennast sõnadega väljendada;
- osaleb dialoogis;

-
-
- jälgib lihtsaid lookesi ja eristab kogemusele tuginedes realistlikke sündmusi väljamõeldud lugudest;
- mõistab osaliselt lihtsamat kõnet ka ilma toetava vihjeta ja saab aru lihtsamatest ülekantud tähendustest;
- rühmitab asju ja esemeid ühe või mitme tajutava omaduse või nimetuse järgi; omab ettekujutust arvamõistest ja värvuste nimetustest; leiab võrdluse alusel asjades ühiseid ja erinevaid jooni ning nendevahelisi seoseid;
- ettekujutus oma teadmistest ja oskustest on ebarealistlik;
- omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva kogemuse, aktiivse tegutsemise ning mudelite järgi õppimise kaudu; vajab oma tegevusele tagasisidet.

4 - aastane laps:

- oskab osaliselt oma tegevusi planeerida ja organiseerida ning tegutseb iseseisvalt otsese juhendamisetä, kuid autoriteetide toel;
- plaanib minakeskse kõne abil oma tegevust ja lahendab probleeme;
- hangib tänu keeleoskusele uut teavet; tema kõne toetub mälule ning sõltub sellest, kellega ja mis olukorras ta koos on;
- saab aru mõistatustest ja lihtsamatest piltlikest võrdlustest;
- järgib lihtsaid reegleid;
- huvitub võistlusmängudest ja tahab olla edukas;
- osaleb ühistevgevuses ning teeb koostööd teiste lastega; konstrueerib, osaleb rolli- ja võistlusmängudes ning loovtegevustes;
- liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi; keskendub tegutsedes mitmele nähtavale ja eristavale tunnusele ning jaotab oma tähelepanu;
- saab aru arvu mõistest; huvitub tähtedest;
- omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu.
- tegutseb lühikest aega iseseisvalt, kuid tegutsemiskindluse saavutamiseks vajab veel täiskasvanu abi;
- reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga, hakkab oma tegevust planeerides ja korraldades kasutama sisekõnet;
- tegutseb koos teistega; teda motiveerivad tegevused eakaaslastega;

- -
 - tema keeleline areng võimaldab lahendada ülesandeid ja probleeme ning saavutada kokkuleppeid;
 - konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi, kasutades nii sümboleid, kujutlusi kui ka reaalseid esemeid ja objekte;
 - osaleb erinevates mänguliikides ja loovtegevustes;
 - räägib esemetest, mida pole kohal, ja olukordadest või sündmustest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus, ning fantaseerib;
 - keskendub huvipakkuvale tegevusel mõnikümmend minutit;
 - oskab vaadelda ning märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid;
 - eristab rühmi ja oskab neid võrrelda ning saab aru lihtsamate mõistete kuuluvusest, alluvusest ja üldistuse astmest;
- omab ettekujutust numbritest, tähtedest ja sümbolitest;
- omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme;
- kasutab teadmiste omandamisel ja kogetu meenutamisel intuiitselt lihtsamaid meeldejätmise viise (mälustrateegiaid).

6 - aastane laps:

- plaanib oma igapäevategevusi, seab eesmärgid ning üritab alustatud tegevused lõpetada;
- suudab keskenduda tegevusele vähemalt 20-30 minutiks;
- kasutab kujutlusi luues ja tegevusi planeerides sisekõnet;
- kasutab kõnet info saamiseks, tegelikkuse adumiseks ning uute teadmiste omandamiseks;
- järgib ühistevustes reegleid ja suudan neid selgitada;
- kasutab sidusat kõnet, tema dialoog on suunatud rohkem iseendale;
- osaleb aktiivselt käelistes ja loovtegevustes;
- saab aru asjade suhetest ja omadustest ning ajalis-ruumilisest järjestusest;
- kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides, nii uudses kui ka sarnases olukorras;
- kasutab uute teadmiste omandamisel meeldejätmise strateegiaid juhuslikult, teadvustab kordamise vajadust.

7 - aastane laps:

- organiseerib ja plaanib oma igapäevaseid tegevusi ja tuttavat keskkonda, seab eesmärgid, üritab tegutseda sihipäraselt ning lõpetab alustatud tegevused;

- -
 - suudab reguleerida oma emotsioone ja käitumist, kasutades selleks kõnet nii aktiveerivas kui ka pidurdavas rollis;
 - toetub tegutsedes oma tegevusele antavale tagasisidele, eakaaslaste hinnangutele ja võrdlustele teistega;
 - keskendub korraga mitmele tegevusele või stiimulile ning on suuteline kehtvamaks tahtepingutuseks;
 - seab uudsetes olukordades täiskasvanu sõnalise juhendamise järgi eesmäärke ning valib tegutsemisstrateegiad;
 - katsetab, konstrueerib ja uurib, kasutades oma teadmisi ja varasemaid kogemusi uues vormis ning kombinatsioonis;
 - osaleb erinevates mänguliikides, järgib reegleid;
 - liigitab ning tajub esemeid ja sündmusi tervikuna, saab aru nendevahelistest seostest ning suudab olulist teadvustada täiskasvanu abiga;
 - loob uusi seoseid eeskujude, seletuste, kuulamise ja nägemise kaudu;
 - kasutab nii kaemuslik-kujundlikku kui ka verbaalset mõtlemist;
 - kasutab eakaaslastega suheldes arutlevat dialoogi;
- huvitub sotsiaalsetest suhetest, räägib enam iseendast ning tunneb huvi teiste vastu;
- teab ja kasutab tähti, numbreid ja sümboteid, kirjutab etteütlemise järgi lihtsamaid 1 -2 silbilisi sõnu ning teeb lihtsamaid matemaatilisi tehteid;
- orienteerub oma teadmistes, märkab detaile ja seoseid, kasutab teadmisi uusi ülesandeid lahendades nii uudses kui ka sarnases olukorras, kuid vajab juhendamist ja abi seoste loomisel eelnevaga;
 - oskab suunamise ja õpetamise korral kasutada lühikest aega õppimisstrateegiaid; tajub oma mälu mahtu ning kordab teadlikult üle meeldejäetavat materjali.

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused

Lapse sotsiaalne areng peab tagama ühiskonnas elamiseks vajalike sotsiaalsete oskuste ja pädevuste omandamise. Seepärast on sotsiaalsete teadmiste ja oskuste ning väärtushinnanguliste hoiakute kujundamine üks tähtsamaid kasvatusülesandeid. Suhtlemisest kaaslastega algab lapse tegelik lõimimine ühiskonda. Eelkoolieas on oluline kujundada just esimesid sotsiaalseid oskusi: abistamist, lohutamist ja jagamist.

Lapse enesekohaste oskuste areng võimaldab tal eristada ja teadvustada oma võimeid, oskusi ja emotsioone ning juhtida oma käitumist.

-
-

2 - aastane laps:

- väljendab lihtsaid emotsioone, mis on tugevad ja vahelduvad kiiresti;
- teadvustab ennast, kasutab osaliselt mina-vormi, proovib ennast maksma panna ning oskab keelduda ja ei öelda;
- üritab aru saada teiste inimeste seisukohtadest, kuid tema tajud on enesekesksed;
- hindab oma oskusi ja suutlikkust paremaks, kui need tegelikult on;
- teab oma ees- ja perekonnanime ja elementaarseid viisakusreegleid ning kasutab neid, kui seda on talle õpetatud;
- sööb, joob ja riietub lahti valdavalt iseseisvalt ning püsib suurema osa päevast kuiv ja puhas;
- reageerib sõltuvalt situatsioonist ja ümbritsevate inimeste käitumisest;
- mõistab selgelt väljendatud keeldu „Ei tohi!“, „Ära tee!“ jne;
- tunneb huvi teiste laste vastu, jälgib neid ja mängib nendega kõrvuti;
- toetub võõrastega suheldes ja enesekindluse saavutamiseks tuttavale täiskasvanule;
- matkib täiskasvanute tegevusi, millele saab tagasisidet. 3 - aastane laps:
- saab aru, et inimestel võivad olla erinevad tunded ja emotsioonid;
- tal on osaliselt kujunenud enesetunnetus ja eneseteadvus;
- väljendab tugevaid emotsioone, oma mina;
- võib karta tundmatuid ja uusi asju;

tahab igapäevastes olukordades valikute üle ise otsustada ning üritab neid ka täide viia; tema enesekindlus on kõikuv, selle saavutamiseks vajab turvalisust, tunnustust, rutiini ja reegleid;

- osaleb täiskasvanuga ühistevustes; teisi lapsi pigem jälgib, tegutseb nendega kõrvuti;
- jagab mõnikord oma asju ka teistega, valdavalt on siiski omandihoidja;
- loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos; tegutseb kontakti luues ja säilitades sihipäraselt;
- algatab vestlust eri partneritega erinevatel teemadel; tajub, mida teised teavad ja mis on neile uus;
- täidab igapäevaelu rutiini;
- järgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid ning eeskujudele toetudes jäljendab igapäevaelu rolle ja tegevusi.

- -
 - väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, oma soove, tahtmisi ja seisukohti ning püüab jõuda kokkuleppele;
 - tahab olla iseseisev, kuid sageli ei ole tal enda suutlikkusest realistlikku ettekujutust;
 - saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joob iseseisvalt), tal on kujunenud tualetiharjumused;
 - teab oma nime, vanust ja sugu ning märkab soolisi erinevusi;
 - seab endale mõningaid eesmärgid ja täidab neid;
 - väärtustab oma saavutusi, ent vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu;
 - püüab vahel teisi abistada ja lohutada; tal on mõningane ettekujutus teiste inimeste tunnetest ja mõtetest;
 - osaleb lühikest aega ühistegevuses eakaaslastega, kuid eelistab üht mängukaaslast rühmale;
 - arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhib autoriteet;
 - saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglitest ning järgib neid igapäevases suhtluses püüab täita kodukorra reegleid;
 - saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest;
 - huvitub võistlusmängudest ning tahab olla edukas. 5 - aastane laps:
 - hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid;
 - väljendab oma emotsioone ja räägib nendest;
 - suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt ning orienteerub oma suutlikkuses;
 - suudab kuigivõrd vastutada oma tegevuse eest;
 - on tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut;
 - imiteerib täiskasvanu tegevusi ja rolle, kasutades tema sõnavara ja maneere;
 - eelistab sootüübilisi mängu;
- naudib rühma kuulumist, eakaaslaste seltsi ja ühistegevust;
- aktsepteerib reegleid, kogemusi ja muutusi; jälgib reeglite täitmist teiste poolt;
- oskab avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.

6 - aastane laps:

-
-
- tajub ja mõistab teiste inimeste emotsioone ja seisukohti ning arvestab neid käitumises ja vestlustes;
- seab endale eesmärgid ja üritab neid ellu viia;
- on oma tegevustes orienteeritud tunnustusele, tähelepanule ja emotsionaalsele toetusele;
- eelistab omasoolisi mängukaaslasi; kujunevad esimesed sõprussuhted;
- suudab lühikest aega ilma täiskasvanu kontrollita rühmas mängida ning teha koostööd omal viisil;
- järgib mängudes ja tegevustes reegleid, eriti nende täitmist teiste poolt; oskab reegleid teistele selgitada; • järgib sotsiaalset rutiini.

7 - aastane laps:

- mõistab teiste inimeste tundeid ja nende mitteverbaalseid väljendusi;
- vastutab rohkem oma tegevuse eest ning räägib oma kavatsustest;
- suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida, oskab ka teisi arvestada ning suhtub teiste laste tegevusesse sallivamalt;
- suudab tegutseda iseseisvalt ning sõltub vähem oma vanematest;
- algatab mängu ja tegevusi;
- püüab kõigega hakkama saada, on tundlik oma ebaõnnestumiste ja teiste hinnangute suhtes; otsib vastastikust mõistmist ja kaasaelamist oma tunnetele; • hoolib väiksematest, osutab abi ja küsib seda vajaduse korral ka ise;
- loob sõprussuhteid;
- järgib rühmas reegleid ning arvestab rühma vajadusi;
- talub muutusi ja vanematest eemalolekut, siiski on uues situatsioonis ebakindel ja võib tõmbuda endasse;
- arutleb lihtsamate eetiliste probleemide üle ning teeb vahet hea ja halva vahel nii enda kui ka teiste puhul.

14 Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused vanuseti

14.1 Valdkond MINA JA KESKKOND eesmärgid:

- laps mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- laps omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- laps väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- laps väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- laps väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- laps märkab nähtusi ja muutusi looduses.

SISU:

Sotsiaalne keskkond:

- mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad, kombed, teised rahvused Eestis, lapsed mujal maailmas, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; • tervise väärtustamine, tervislik toitumine, inimkeha; • ohuallikad ning ohutu käitumine.

Looduskeskkond:

- kodukoha loodus, muutused looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele.

Tehiskeskkond:

- ehitised, kodutehnika, jäätmed, transpordivahendid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus, virtuaalkeskkond.

Noorem rühm		Keskmine rühm	Vanem rühm
3-4 aastaselt	4-5 aastaselt	5-6 aastaselt	6-7 aastaselt
Ütleb vastuseks nime küsimisele oma eesnime ja perekonnanime, teab oma vanust ja sugu.	Küsimisel oskab öelda perekonnanime. Oskab endast lühidalt rääkida (nimi, vanus, sugu). Küsimisel oskab rääkida oma päevastest tegemistest	Oskab kirjeldada oma välimust (juuksed, silmad jm) ja iseloomu. Oskab kirjeldada oma päeva.	Tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms.

	(hommikul, lõunal, õhtul, öösel).		
Küsimisel ütleb, millises majas ta elab (suur, kollane jne) ning loetleb, kellega koos ta oma kodus elab	Ütleb küsimisel oma perekonnaliikmete nimed, oskab öelda, kellega koos ta elab, kirjeldab oma kodu. Teab oma kodukohta	Oskab kirjeldada oma kodukohta ja perekonnaliikmeid. Ütleb küsimisel oma koduse aadressi	Kirjeldab oma kodu, perekonda ja Peretraditsioone

Küsimisel oskab nimetada tuntumaid elukutseid (kes keedab süüa – kokk, kes õpetab lapsi – õpetaja jne)	Küsimisel oskab vastata, mis tööd teevad antud elukutsete esindajad (müüja, õpetaja, bussijuht, tuletõrjuja jt)	Teab ja oskab rääkida, mis on tema vanemate elukutsed ning tööülesanded. Arutleb, milline elukutse talle meeldib ja miks	Nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid
Teab, et ta elab Eestimaal ja et meie kodumaa on Eesti	Teab, et eestlased räägivad eesti keelt, et eesti keel on eestlaste emakeel. Oskab nimetada meie lipuvärve, rahvuslille ja -lindu	Küsimisel oskab vastata, mis iseloomustab rahvakalendri tähtpäevi (kadripäev, jõulud, lihavõtted jms), oskab öelda, mis aastaajal need tähtpäevad on	Nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone

Võrdleb inimesi (kasvu, vanuse, soo jms järgi)	Kirjeldab oma sõpra, perekonnaliiget jt. Oskab öelda, mis talle oma sõbra, vanema, rühmakaaslase vm juures meeldib, mis mitte.	Oskab kirjeldada ja võrrelda oma sõpru, tuttavaid, perekonnaliikmeid, rääkida nende erinevatest vajadustest (mis neile meeldib, mis ei meeldi jne, miks?)	Mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused
Küsimisel ütleb, mida laps peab sööma, et olla terve, milliseid toiduaineid ei tohi liiga palju tarbida. Teab, et enne sööki tuleb käsi pesta.	Selgitab, millised tegevused on tervisele kasulikud (liikumine, õues viibimine, õige toitumine, uni, hea tuju jms). Selgitab, millised tegevused on tervisele kahjulikud.	Oskab rääkida tervislikust toitumisest: taldrikureegel, maiustused jms. Oskab põhjendada halbade harjumuste mõju tervisele (suitsetamine, liigsöömine, liigne maiustamine, alkoholi joomine, hügieenireeglite eiramine, vähene liikumine jms).	Oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku.
Tunneb oma rühmareegleid ja kuulab õpetajat	Tunneb oma rühmareegleid, teab, et lasteaias on vaja käituda lasteaiareeglite järgi ning kuulata õpetajat	Teab oma rühmareegleid. Oskab selgitada, mis võib juhtuda, kui laps eirab rühmareegleid	Teab heade käitumistavade ja kommete üldreegleid. Oskab selgitada, milleks need reeglid on vajalikud

Tunneb oma rühmareegleid, teab, et lasteaias on vaja käituda lasteaiareeglite järgi ning kuulata õpetajat	Teab oma rühmareegleid. Oskab selgitada, mis võib juhtuda, kui laps eirab rühmareegleid	Teab heade käitumistavade ja kommete üldreegleid Oskab selgitada, milleks need reeglid on vajalikud	Kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist
---	---	---	--

Küsimisel räägib, mida laps teeb hommikul, päeval, õhtul, ja öösel, kuidas peab riietuma vastavalt aastaajale jms.	Oskab nimetada inimeste tegevusi erinevatel aastaaegadel (põllu- ja aiatööd, spordivõimalused ja vaba-ajaveetmine)	Oskab nimetada nädalapäevi, tunneb aastaaegu, teab aastaaegade järgnevust. Eristab puhkepäevi ja argipäevi. Kirjeldab inimeste tegevusi erinevatel aastaaegadel (põllu- ja aiatööd, Spordivõistlused)	Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring
Teab vee erinevaid olekuid: lumi, vesi, jää. Tunneb ära liiva, kivid, mulla, metsa.	Kirjeldab soojuse ja valguse vajalikkust taimede, inimeste ja loomade kasvamiseks. Kirjeldab puhast vett. Teab, milleks kasutatakse õhku. Kirjeldab savi, metsa.	Nimetab erinevaid veekogusid. Põhjendab, milleks on vaja õhku. Kirjeldab metsa, niidu ja soo erinevusi.	Selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad.

Oskab nimetada erinevaid aastaaegu ja neid lühidalt kirjeldada. Teab, et päike annab meile valgust ja soojust.	Selgitab, miks päeval on valge ja öösel pime. Oskab nimetada, millisele aastaajale eelneb/järgneb kevad, suvi, sügis, talv. Kirjeldab, kuidas ta aastaaegade muutuse looduses ära tunneb	Selgitab, millised on soojemad aastajaad, millised külmemad ja millised iseloomulikud ilmastikunähtused on erinevatel aastaaegadel	Selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaaegadest, öö ja päeva vaheldumisest
--	--	--	---

Teab, et loodusvarasid (vett ja elektrit) ei tohi raisata. Teab, kuidas kokku hoida vett ja elektrit. Teab, et prügi visatakse prügikasti	Oskab nimetada esemeid, mis on valmistatud puidust ja plastmassist (tehislik – looduslik). Teab, mis põhimõttel sorteeritakse prügi	Kirjeldab, millised on inimtegevuse positiivsed ja negatiivsed mõjud loodusele. Selgitab heitgaaside kahjulikkust loodusele, tervisele	Mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale
Nimetab esemeid/kohti, mis võivad olla ohtlikud (tikud, terariistad, ravimid, lahtine tuli, trepid)	Teab, et õnnetuse korral tuleb kohe pöörduda täiskasvanu poole. Selgitab, mis ei tohi	Teab hädaabi numbrit 112, simuleerib selle kasutamist. Selgitab, miks tuleb liigeldes olla tähelepanelik	Kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm.

Teab, et autoteel sõidavad autod, inimesed kõnnivad kõnniteel. Tunneb valgusfoori värvide tähendust.	Teab, et autoteed ületatakse selleks ettenähtud kohas: sebra, valgusfoor jms. Teab, et autoteed ületatakse ettevaatlikult. Teab, et helkur on vajalik	Teab ja põhjendab miks jalgrattaga sõites ei tohi kihutada. Tunneb lihtsama liiklussümbooli ka tähendust (foor, sebra, nooled, märgid).	Teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita
--	---	---	---

14.2 Valdkond KEEL JA KÕNE eesmärgid:

- tuleb toime igapäevases suhtlemises omaealiste ja täiskasvanutega, kuulab ja mõistab öeldut;
- kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme, mitmekesisist sõnavara ja lauseehitust;
- tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused ning silma ja käe koostöö.

SISU:

- keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika
- suhtlemine, jutustamine ja kuulamine
- lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel vastavalt vanuseastmele:

- lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse suhtlemisel eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama teadmiste omandamisel ning oma tegevuse kavandamisel;
- peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud), lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõneleda, laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama, ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;

- õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jm) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult;
- mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jm.

Noorem rühm		Keskmine rühm	Vanem rühm
3–4 aastaselt	4–5 aastaselt	5–6 aastaselt	6–7 aastaselt
Kasutab oma kõnes tuttavaid 2-3 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris	Hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid	Kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid määrsõnu	Tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga
Hääldab õigesti enamikku häälikuid	Kasutab kõnes enamjaolt õigeid grammatilisi vorme	Kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja, narrimist	Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida
Mõistab ja kasutab kõnes nii üld- kui ka liiginimetusi	Kuulab õpetaja ja laste kõnet	Kasutab oma kõnes omadussõna võrdlusastmeid	Suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda

Kasutab kõnes mõningaid liitsõnu	Võtab osa vestlusest, vastab küsimustele	Suudab kuulata eakaaslaste ja täiskasvanute juttu vahelesegamata	Jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid
Kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme	Väljendab ennast arusaadavalt	Kirjeldab (jutustab oma sõnadega) kuulnud teksti, sündmuste järgnevust ja põhjusi ning tegelaste käitumist sõnadega)	Kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid

--	--	--	--

Oskab kirjeldada pildil nähtut	Kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmust	Püsib teemas, vajadusel läheb kaasa teemamuutusega, vastab teiste algatatud teemadele	Kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördvorme ainsuses ja mitmuses
Kõneleb seotult, kasutab põhilisi grammatilisi vorme	Tunneb iseseisvalt ära hääliku kuulmise teel häälikute reas	Määrab hääliku asukoha (alguses, lõpus, keskel) häälikuühendita sõnas	Valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada
Oskab lugeda peast lühemat luuletust, laulu	Teab peast liisusalmi, luuletust	Kirjutab õigesti üksikuid sõnu trükitähtedega (nt oma nime)	Hääldeb oma kõnes ja etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid
Algatab ise aktiivset suhtlust ja suhtleb meelsasti eakaaslastega koostegevuses	Matkib lugemist ja kirjutamist, kritseldades kriidi või pliiatsiga	Hoiab õigesti kirjutusvahendit	Tunneb tähti ja veerib kokku 1– 2silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad
			Kirjutab joonistähtedega 1– 2silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega
			Teab peast emakeelseid luuletusi ja laule

14.3 Valdkond EESTI KEEL KUI TEINE KEEL eesmärgid:

Lasteaias või selle rühmas toetatakse laste, kelle kodune keel ei ole eesti keel, eesti keele omandamist lõimitud õppe- ja kasvatustegevuste ning vajadusel eraldi keeletegevuste kaudu.

EESMÄRGID:

- tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega; • tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest; • kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

SISU:

- kuulamine;
- kõnelemine;
- lugemise ja kirjutamise alused; • Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
- pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele;
- kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid
- näitlikke vahendeid;
- suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (teater, õppekäik jm);
- korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
- vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
- valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
- pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

Noorem rühm		Keskmine rühm	Vanem rühm
3–4 aastaselt	4–5 aastaselt	5–6 aastaselt	6–7 aastaselt

Saab aru lihtsamatest sõnadest	Saab aru lihtsamatest lausetest	Mõistab täiskasvanute ja eakaaslaste lihtsamat kõnet	Mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet
Kasutab lihtsamaid sõnu oma kõnes teiste eeskujul	Huvitub uute väljendite õppimisest ja oma kõnes kasutamisest	Tunneb ära varem õpitud väljendeid, püüab neid kasutada oma kõnes	Tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes
Saab aru igapäevastest korraldustest	Saab aru erinevatest korraldustest	Saab aru täiskasvanute korraldustest	Saab aru korraldusest ja toimib vastavalt
Saab aru küsimustest ja vastates võib kasutada õpetaja abi	Saab aru lihtsatest küsimustest ja püüab vastata	Saab aru lihtsatest küsimustest ja püüab neile mudeli toel vastata	Saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires
Kasutab kõnes lihtsamaid viisakusväljendeid	Kasutab eakaaslastega ja täiskasvanute suheldes erinevaid viisakussõnu	Saab aru viisakussõnade kasutamise vajalikkusest ja kasutab neid	Kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid
Teab peast 4realist eestikeelset luuletust või laulu	Teab peast eestikeelseid lihtsaid ja lühikesi luuletusi ning laule	Teab peast eestikeelseid lihtsaid luuletusi ja laule	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule

Teab, et elab Eestis ja siin räägitakse eesti keelt	Teab oma elukohta, lähemaid kohanimesid	Oskab nimetada Eesti kohanimesid	Oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid, tuntud inimesi
		Tunneb kirja pildis ära oma nime ja leiab selle teiste nimede hulgast ning jälgendab seda.	Kirjutab oma nime joonistähedega.
		Oskab seinasõnastikust leida ja ühendada pildi sõnaga.	Oskab seinasõnastikust leida ja ühendada pildi sõnaga.
		Oskab seinasõnastikust leida ja ühendada pildi sõnaga.	Oskab seinasõnastikust leida ja ühendada pildi sõnaga.
		Tunneb kirja pildis ära oma nime ja mõned eestikeelsed sõnad.	Laob seinasõnastiku abil sõnu
			Tunneb eesti keele häälikuid ja tähti.
			Laob häälimise järgi eestikeelseid sõnu.
			Loeb kokku lühemaid eestikeelseid sõnu.

			Lahendab seinasõnastiku abil lihtsamaid ristsõnu.
--	--	--	---

14.4 Valdkond MATEMAATIKA eesmärgid:

- rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- tunneb ja kirjeldab geomeetrilisi kujundeid;
- näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

SISU:

- hulgad ja nende võrdlemine, loendamine ja arvud, arvutamine;
- suurused ja mõõtmine;
- geomeetrilised kujundid;
- orienteerumine ajas ja ruumis.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Noorem rühm		Keskmine rühm	Vanem rühm
3–4 aastaselt	4–5 aastaselt	5–6 aastaselt	6–7 aastaselt
Rühmitab antud erinevaid esemeid ühe etteantud tunnuse alusel	Oskab moodustada kuni 3 elemendist koosnevaid hulki, neid võrrelda ja kasutada kõnekeeles mõisteid rohkem, vähem, ühepalju	Moodustab uue hulga (10 piires) esemete lisamise või äravõtmise teel	Võrdleb hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt
Suudab tuttavates ruumides üles leida nimetatud toad ja kohad	Oskab järjestada ja võrrelda esemeid ja nähtusi suuruste, asenditunnuste, ajatunnuste järgi	Otsustab ja põhjendab esemete kuuluvust või mittekuuluvust hulka erinevate tunnuste (suurus, värv, kuju) alusel	Teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada
Nimetab ja kasutab ööpäeva osade määramisel sõnu öö ja päev	Nimetab erinevaid päeva osi (hommik, lõuna, õhtu) ja toob abistavate küsimuste põhjal näiteid oma tegevuste kohta päeva eri aegadel	Nimetab õiges järjekorras kõik nädalapäevad ja toob küsimuste abil näiteid oma tegevuste kohta, kasutades mõisteid eile, täna, homme	Liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke + , −, =;
	Oskab eraldada ja nimetada ringi- , ruudu- ja kolmnurgakujulisi esemeid	Teab ja nimetab tasapinnalisi- (ring, ruut, ristkülik ja kolmnurk) ja ruumilisi	Rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi

	Oskab eraldada suunda enda juurest ja liikuda edasi, tagasi, üles, alla, paremale, vasakule – mina lisanud		Kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil
	Oskab eristada ja nimetada ajamõisteid eile, täna, homme – mina	Oskab eristada ja nimetada ajamõisteid eile, täna, homme, nädal, kuu, aasta	Oskab öelda kellaaega täistundide s
			Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nöör vms)
			Eristab enamkasutatavaid raha- ning euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse
			Leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid

14.5 Valdkond KUNST eesmärgid:

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt; • vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

SISU:

- joonistamine
- voolimine
- aplikatsioon
- konstrueerimine

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu oma maailmanägemist väljendades;
- suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutama vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- kasutatakse teemasse sisse elamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovaalt kombineerida;
- julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Noorem rühm		Keskmine rühm	Vanem rühm
3–4 aastaselt	4–5 aastaselt	5–6 aastaselt	6–7 aastaselt
Kujutab esemeid, asju oma tunnetuse, tajumise ja nägemise seisukohalt.	Juhendamisel leiab iseloomulikke detaile vaatluse ja võrdluse teel, millega täiendada oma tööd.	Valib sobiva taustatooni meeleolust, aastaegade ja kujutatavast lähtuvalt.	Leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil.
Tegutseb suunamisel, ergutamisel ühe teema piires	Jäljendab ettenäidatud võtteid, rakendab neid ka iseseisvalt ja loovalt	Paigutab esemed jm kujutaval tööol suurusuhetest lähtuvalt	Väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiasid
Tutvub erinevate materjalidega ja nende omadustega	Kortsutab erineva paksusega paberit.	Meisterdab looduslikust materjalist ja majapidamises järelejäänud pisiesemetest objekte lihtsate ühendusvõtete abil	Valib erinevate meisterdamismaterjalide vahel ja püüab neid omavahel sobitada
Tunneb põhivärvusi ja oskab neid seostada esemete ja nähtustega	Voolimisel kasutab plastiliini, savi, pabermassi, vaha	Joonistab inimest äratuntavalt	Kujutab juhendamisel inimest liikumises, muutes jäsemete asendit

Tegutseb emotsionaalselt. Enamasti, lõpetab alustatud töö või lõpetab siis, kui peab seda ise valminuks.	Veeretab ja rullib iseseisvalt erinevaid materjale	Küsib vajadusel nõu ja arutleb tehnilise teostuse ning värvi- ja vormilahenduse üle	Koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks
Rullib savitükki ja muudab rullimise tulemusel tekkinud pikliku vormi kuju, andes edasi asjade, esemete iseloomulikke tunnuseid	Juhendamisel ühendab lihtsaid voolitud detaile omavahel	Voolib juhendamisel ka ühest savitükist venitades ning pigistades sellest välja terviku erinevaid osi	Kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu
Trükib näpuvärvidega, sõrmede ja kogu käega	Juhendamisel tõmbab erineva kuju ja suunaga, Sealhulgas ka kaarjaid jooni	Tõmbab ühtlase joone lihtsa kujuga šablooniga või joonlaua järgi	Värvib enamasti kontuuri ületamata
Kaunistab (täppidega) ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid	Ümarvormi joonistab värvilaigu pintsliga suurendamise teel	Võtab iseseisvalt pintsliga värvi ja katab pindu	Juhendamisel hele-tumestab värve ja segab omavahel põhivärve
	Suunamisel võtab pintsli vajaliku koguse värvi ja loputab pintsli peale kasutamist	Teeb pintslivajutuste ja -tõmmetega objektidele väikseid detaile või rütme	Suunamisel oskab valida kujutatavast lähtuvalt tööle sobivat tausta
Voldib paberi pooleks	Voldib paberi neljaks	Kirjeldab looduslike materjalide sarnasust muude esemete või olenditega	

Kaunistab tasapinnalisi esemeid valmis kujunditega neid sinna paigutades	Koostab lihtsatest elementidest (kahe elemendi vaheldumisega) mustriribasid	Koostab lihtsa mustri väikestest detailidest (lood. materjal, voolitud väikevormid, kriipsud, täpid jne)	
	Kaunistab voolingu, kasutades voolimispulka või lisades suuremale vormile väikseid ümaraid või piklikke vorme	Kunstitöö vaatlemisel vastab suunavatele küsimustele (mis toimub pildil, kes mida kus teeb?)	Põhjendab küsimustega suunamisel tehniliste lahenduste, vormi- ja värvilahenduste kasutamist
	Suunavate küsimuste abil analüüsib ja annab tööle hinnangu, põhjendab, miks pilt meeldis.		Vaatleb huviga ja omaalgatuslikult raamatuillustratsioone, kunstitöid, esitab nende kohta küsimusi ja avaldab oma arvamust.

14.6 Valdkond MUUSIKA eesmärgid:

- tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale; suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu; • suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

SISU:

- laulmine;
- muusika kuulamine;
- muusikalis-rütmiline liikumine;
- pillimäng;
- rütmiline kõne.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;
- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustamisele;
- kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu Keel ja kõne, Kunst jne, muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Noorem rühm		Keskmine rühm	Vanem rühm
3–4 aastaselt	4–5 aastaselt	5–6 aastaselt	6–7 aastaselt
Laulab rühmaga ühtlases tempos	Laulab väljahingamisel loomuliku häälega	Laulab ilmekalt lähtudes laulu ja teksti karakterist	Laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega
Laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule	Laulab peast teistega koos mõningaid rahva- ja lastelaule	Laulab peast õpitud rahva- ja lastelaule ja esitab neid rühmas	Laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansambli s kui ka üksi

Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega	Väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste – liikumine, laulmine, pillimäng- kaudu	Väljendab loovalt muusika kuulamisest saadud elamusi	Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada
Väljendab emotsionaalselt kuuldud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega.	Väljendab kuuldud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste – liikumine, laulmine, pillimängu – kaudu.	Väljendab loovalt muusika kuulamisest saadud elamusi.	Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuuldud muusikat iseloomustada.
Tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud laule	Tundes ära õpitud laulu (kuuldes nii meloodiat kui sõnu), hakkab kaasa laulma	Tunneb ära lihtsamaid žanre (marss, laul, tants)	Eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu

Oskab eristada kuulamisel lihtsaid rütmipille tämbri järgi: kõlakarp, trumm, kuljused	Oskab eristada kuulamisel õpitud rütmipille: kõlakarp, trumm, kuljused, tamburiin	Oskab eristada tämbri ja kõla järgi õpitud rütmipille	Eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille
---	---	---	---

Oskab mängida kaasa pulssi või rütmi muusika kuulamisel, liikumisel ja laulmisel kehapillil	Oskab mängida järgnevaid pille: kõlakarp, trumm, kuljused, tamburiin, kõlatoru, võrutrumm, kastanjett	Oskab mängida rütmi- ja meloodiapillidel (näit. taldrik, kõlaplaadid) lihtsamaid ostinaato kaasmänge (lühike korduv rütmi-, viisi- või meloodialõik	Mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge
Oskab mängida rütmipille (näit. kõlakarp, trumm, kuljused) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks	Oskab ansambli mängu s osaledes alustada ja lõpetada koos teistega	Oskab mängida lastepillidel ja osaleb lastepilli ansambelis	Mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis
Oskab end väljendada muusika meeleolu liikumise kaudu	Oskab muuta liikumist vastavalt muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumisele	Kõnnib, jookseb ja reageerib muusika tempo muutustele rütmiliselt täpselt	Liigub vastavalt muusika meeleolule

Oskab tantsida, kasutades eakohaseid tantsuelemente (põlvetoetõõnd ja põlvetoetõõjook s, koputamise, keerutamine jne)	Oskab esitada õpetajate seatud tantsu kasutades õpitud elemente	Liigub ja tantsib sünkroonis teistega, kasutades näiteks hüpaksummu ja otsegalloppi	Väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu
---	---	---	---

Valdkond **LIIKUMINE** EESMÄRGID:

- tahab liikuda ja tunneb rõõmu liikumisest;
- suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid;
- suudab matkida täiskasvanut harjutuste sooritamisel.

SISU:

- kehalise kasvatusalaste teadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen;
- põhiliikumised;
- liikumismängud;
- erinevad spordialad;
- tants ja rütmika;
- talvealad;
- vaba aeg ja loodusliikumine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutuoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, painduvus) kujunevad ja arenevad tegevuste regulaarsel kordamisel;
- rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega (nt ujumine);
- peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;

- suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema, mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordinatsiooni, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Noorem rühm		Keskmine rühm	Vanem rühm
3–4 aastasel	4–5 aastasel	5–6 aastasel	6–7 aastasel
Valib õpetaja korraldusel teiste riide hulgest välja võimlemisriided, tunneb liikumisest rõõmu	Suudab pingutada sihipärase kehalise tegevuse nimel, arvestab aktiivses tegevuses rühmakaaslastega	Pingutab sihipärase kehalise tegevuse nimel, tegutseb aktiivselt individuaalselt ja grupis	Keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks
Teab elementaarseid hügieeni ja ohutusnõudeid	Sooritab harjutusi vastavalt õpetaja korraldustele sõnalise seletuse järgi, hoiab oma kohta erinevates rivistustes: kolonnis, ringis, viirus	Kasutab erinevaid spordivahendeid (nt. võimlemiskepid, topispallid) ohutult, sobival viisil ja kohas	Peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid
Sooritab põhiliikumisi õpetaja juhendamisel	Sooritab põhiliikumisi kombinatsioonide s ja õpitud harjutustes	Kasutab õhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes, sooritab harjutusi väikevahendeid kasutades	Sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised

Sooritab painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi õpetaja juhendamisel	Sooritab koordineatsiooni, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi	Sooritab tasakaalu, painduvust, kiirust arendavaid harjutusi, ronib varbseinal vahelduva sammu ja lisaülesannetega	Sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi,
--	--	--	--

15 Digiharidus

Digihariduse eesmärk on kujundada lapses eakohased digipädevused ning toetada tema võimet kasutada digivahendeid teadlikult, loovalt ja turvaliselt.

Digihariduse kaudu kujundatakse õppijat, kes on uudishimulik, algatusvõimeline ning kasutab nüüdisaegseid tehnoloogiaid sihipäraselt, tulles toime kiiresti muutuvas õpi- ja elukeskkonnas.

15.1 Õpiväljundid

Laps:

- kasutab eakohaseid digivahendeid eesmärgipäraselt ja juhendatult;
- mõistab lihtsamaid robotika ja programmeerimise põhimõtteid läbi mängulise tegevuse;
- arendab loovust, probleemilahenduskust ja loogilist mõtlemist;
- planeerib oma tegevust ja viib alustatud tegevuse lõpuni;
- teeb koostööd paaris ja rühmas;
- järgib kokkulepituid reegleid ning arvestab teistega;
- on teadlik digivahendite kasutamisega seotud ohtudest ning käitub turvaliselt.

15.2 Õppesisu

Digiharidus hõlmab:

- tehnoloogilise kirjaoskuse kujundamist;
- robotika ja lihtsate programmeerimisvõtete tutvustamist mängu kaudu;
- digivahendite kasutamist õppe- ja kasvatustegevuse mitmekesistamiseks;
- loovuse ja uurimisoskuse arendamist digikeskkonnas.

15.3 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Digivahendeid kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuses toetava vahendina, mitte eesmärgina omaette.

Õppetegevus:

- on lõimitud teiste õppevaldkondadega;
- toimub individuaalselt või väikerühmades;
- lähtub laste vanusest, huvist, võimekusest ja arengutasemest;
- toetab laste iseseisvust, algatusvõimet ja koostööoskust;
- mitmekesistab õppetegevusi ning pakub võimalusi avastamiseks ja katsetamiseks.

15.4 Digihariduse lõimimine üldoskustega

Digiharidus toetab üldoskuste kujunemist:

- sotsiaalsed oskused – laps teeb koostööd, arvestab teistega ja peab kinni kokkulepetest;
- enesekohased oskused – laps planeerib tegevust, teeb valikuid ja vastutab oma tegevuse eest;
- õpioskused – laps lahendab probleeme, keskendub ja kasutab omandatud teadmisi;
- mänguoskused – laps rakendab loovalt oma kogemusi ja teadmisi mängulises tegevuses.

Digiharidus on loomulik osa lapse igapäevasest õppe- ja mängutegevusest ning toetab tema terviklikku arengut.

15.5 Digihariduse lõimimine õppevaldkondadega

Digiharidus on lõimitud kõikide õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega ning toetab lapse terviklikku arengut.

15.5.1 Mina ja keskkond Laps:

- kasutab digivahendeid ja robotilisi seadmeid koos õpetajaga või iseseisvalt;
- konstrueerib erinevaid ehitisi ja mudeleid ning kirjeldab neid;
- järgib seadmetega töötades ohutusnõudeid;
- teab digivahendite kasutamisega seotud terviseriske;
- kasutab vahendeid heaperemehelikult.

15.5.2 Keel ja kõne Laps:

- omandab uut sõnavara;
- tutvustab ja kirjeldab oma tegevust ning selgitab töö toimimist;
- väljendab oma mõtteid ja kavatsusi arusaadavalt;
- loob ja jutustab lihtsamaid lugusid.

15.5.3 Matemaatika Laps:

- sorteerib, loendab ja moodustab hulki;
- kasutab lihtsamaid programmeerimisvõtteid;
- orienteerub mängualusel ja ruumis;
- järgib juhiseid seadmete ühendamisel ja kasutamisel;
- mõõdab etteantud vahenditega teekondi ja kaugusi.

15.5.4 Kunst Laps:

- kujundab roboti või muu tehnoloogilise objekti välimust;
- joonistab roboti liikumisteede;
- kasutab erinevaid kunstivahendeid oma ideede teostamiseks;

- arendab loovust ja viib alustatud töö lõpuni.

15.5.5 Liikumine Laps:

- arendab tähelepanu, täpsust ja peenmotoorikat;
- koordineerib liikumist ja tegevust robootiliste vahendite kasutamisel.

15.5.6 Muusika Laps:

- tajub rütmi ja liikumiskiiruse muutumist;
- tutvub helikõrguste, tämbrite ja pillidega robootiliste vahendite abil;
- tunneb ära ja loob koostöös õpetajaga lihtsamaid lastelaule.

15.5.7 Eesti keel kui teine keel Laps:

- arendab kuulamis- ja kõnelemisoskust ning sõnavara;
- mõistab lihtsamaid korraldusi;
- reageerib digivahendi „kõnele“ ja vastab sobivalt;
- kordab ja kasutab õpitud väljendeid.

15.6 Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7-aastane laps:

- tegutseb meeskonnas ja arvestab kaaslastega;
- lahendab koostöös eakaaslastega lihtsamaid probleemülesandeid;
- viib alustatud tegevused lõpuni;
- kasutab loogilist ja loovat mõtlemist ning mõistab põhjus-tagajärg seoseid;
- omab esmaseid teadmisi programmeerimisest;
- hoiab ja korrastab töövahendeid pärast tegevuse lõppu.

1. 3-4 aastased

Vahend/keskkond	Õppekava sisu	Eeldatavad tulemused
Bee-Bot	Laps kasutab Bee-Boti õppemängu vahendina. Laps loendab iseseisvalt edasi-tagasi samme ja nupu vajutusi.	Laps tunneb ja oskab kasutada edasi-tagasi liikumiseks nuppe või klotse. Liigutab robotit täiskasvanu abiga edasi või tagasi vähemalt kolme sammu võrra.
Ozobot	Laps tutvub Ozoboti kui õppemängu vahendiga ja jälgib selle liikumist. Laps jälgib värvuste vaheldust robotil.	Laps oskab Ozoboti sisse ja välja lülitada. Laps teab, et Ozobot liigub mööda kindlat värvi joont. Laps oskab roboti joonele liikuma panna ja saab aru, et eri värvi joontel liikudes muudab robot värvi.
Robotigu Qobo	Laps tutvub Qobo kui õppemängu vahendiga, jälgib teo liikumist ning aitab, kui tigu rajalt kõrvale kaldub. Laps kuulab Qobo ning tegutseb tema "kõnele" vastavalt. Laps paneb täiskasvanu abiga pusle kaartidest kokku teo liikumisraja.	Laps oskab jälgida teo liikumist puslerajal ja vajadusel tigu aidata. Laps reageerib roboteo kõnele vastavalt: tervitab, ütleb „Head aega!“. Laps loob koos õpetajaga teole mängualuse.

Erinevad tehnilised vahendid	Laps kasutab Bee-Boti Cja Õppevahendina. Laps oskab vahendit heaperemehelikult kasutada.	Laps teab erinevaid robotikavahendeid, oskab neid täiskasvanu abiga kasutada. Laps teab, et õppevahendeid tuleb hoida ja heaperemehelikult kasutada.
------------------------------	--	---

2. 4-5 AASTASED

Vahend/keskkond	Õppekava sisu	Eeldatavad tulemused
Bee-Bot	Laps paneb digivahendi iseseisvalt edasi-tagasi ja paremale-vasakule liikuma. Laps jutustab abistavate küsimuste toel pildiseeria järgi, tuginedes Bee-Boti liikumisele mängualusel.	Laps programmeerib iseseisvalt (eelnevalt loendatud sammude põhjal) Bee-Boti liikumise edasi-tagasi ja paremale- vasakule. Laps loob koos õpetajaga mängualuse.
Ozobot	Laps joonistab iseseisvalt vaba käega sirgeid või kaarjaid jooni ning paneb vahendi joonel liikuma.	Laps oskab iseseisvalt Ozobotile teekonna joonistada.
	Laps kasutab õige laiusega joonistusvahendit.	Laps saab aru, et Ozoboti liikumiseks on oluline õige joone jämedus.

Robotigu Qobo	Laps oskab roboteo liikuma panna. Laps tegutseb vastavalt õpetaja ja robotteo juhtnööridele.	Laps tunneb alguse ja lõpu kaarte (start ja kristall). Laps teab liikumise/suuna nimetusi: edasi, paremale, vasakule.
Erinevad veebikeskkonnad ja õppemängud	Laps kasutab õpetaja juhendamisel õppemänge uute teadmiste omandamiseks (loendamine, joonistamine, sarnasuste ja erinevuste otsimine jm). Laps kasutab digivahendeid geomeetriliste kujundite ja lihtsamate objektid e kunstilisel loomisel.	Laps oskab õpetaja juhendamisel õppemänge uute oskuste ja teadmiste omandamiseks kasutada. Laps oskab õpetaja juhendamisel luua pildi digivahendiga (Bee-Bot).

Erinevad tehnilised vahendid	Laps kasutab Bee-Boti, Ozoboti, tahvli jm õppevahendina. Laps oskab vahendit heaperemehelikult kasutada.	Laps nimetab erinevaid digivahendeid ja oskab neid täiskasvanu juhendamisel kasutada. Laps teab, et õppevahendeid tuleb heaperemehelikult kasutada.
------------------------------	--	---

3. 5-6 AASTASED

Vahend/keskkond	Õppekava sisu	Eeldatavad tulemused
Bee-Bot	Laps loendab mängualuse ruutuseid punktist A punkti B ja oskab vajadusel programmeerida lõpp - punkti jõudmiseks vajalikud pöörded. Laps valib roboti liikumise tee ja koostab sellel olevate piltide põhjal erinevaid jutukesi.	Laps oskab loendada ja orienteeruda õppemat il (paremale-vasakule, ülesalla jne). Laps suudab ühest punktist teise liikumisel näha erinevaid võimalusi ning need programmeerida.
Ozobot	Laps joonistab roboti teekonna iseseisvalt või õpetaja etteantud juhiste alusel.	Laps koostab lihtsaid koode kasutades teekonna punktist A punkti B.
Robotigu Qobo	Laps kasutab vaba režiimi kaartide skaneerimiseks.	Laps oskab kasutada roboti vaba režiimi kaartide skaneerimiseks.

Jutupliiats ja Tada interaktiivne tark pliats	Laps oskab täiskasvanu abiga vajaliku programmi valida. Laps suudab tegevusele keskenduda ja täiskasvanu toel esitatud küsimustele vastused leida. Laps suudab vahendi öeldut kuulata ja korrata.	Laps kasutab interaktiivseid vahendeid täiskasvanu abiga. Leiab esitatud küsimustele täiskasvanu abiga vastused. Laps kuulab interaktiivse vahendi öeldut ja kordab kuuldut.
---	--	---

Lego klotsid	Laps kasutab Legosid loendamisel ja hulkade moodustamisel. Laps otsib etteantud skeemi järgi konstrueerimiseks vajalikud klotsid ja konstrueerib neist iseseisvalt mudeli.	Laps oskab Legosid loendada ja neist hulki moodustada. Laps konstrueerib skeemi abil mudeleid.
Erinevad veebikeskkonnad ja õppemängud	Laps kasutab veebikeskkonnas (LearningApps, Frep) interaktiivseid õppemänge uue õppimiseks ja omandatud oskuste kinnistamiseks. Laps otsib õpetaja abiga Google otsingumootorist (nt oma nime) kohta teavet.	Laps oskab kasutada õppemänge uute oskuste omandamiseks ja teadmiste kinnistamiseks. Laps teab, et internetist leiab infot, kuid sellesse tuleb siiski kriitiliselt suhtuda.
Erinevad tehnilised vahendid	Laps kasutab Bee-Boti, Ozoboti, tahvlit jm õppevahendina. Laps oskab vahendit heaperemehelikult kasutada.	Laps nimetab digivahendeid ja oskab neid täiskasvanu juhendamisel kasutada. Laps teab, et õppevahendeid tuleb heaperemehelikult kasutada.

4. 6-7 AASTASED

Vahend/keskkond	Õppekava sisu	Eeldatavad tulemused
Bee-Bot	Laps loob mängukeskkonna ja programmeerib roboti teekonna. Laps teeb kaaslastega koostööd. Laps räägib pildimatil leiduva põhjal erinevaid lugusid.	Laps oskab luua mängukeskkonna ja iseseisvalt roboti teekonna programmeerida. Laps oskab jälgida ja korrata kaaslase programmeeritud ülesannet. Laps suudab teise lapse programmeerimist jälgides määrata Bee-Boti sihtpunkti. Laps valib robotile teekonna ja räägib piltide põhjal loo.
Ozobot	Laps loob värvikoode kasutades roboti teekonna.	Laps oskab värvikoode kasutades roboti teekonna programmeerida.
Robotigu Qobo	Laps valib tegevuseks sobiva mängurežiimi, loob üksi või väikese rühmaga mängualuse, koostab jutukesi ja ülesandeid.	Laps teab, et Qobol on 3 mängurežiimi (puslerada, kaartide skaneerimine ning arvutis programmeerimise võimalus).

Jutupliiats ja Tadtark interaktiivne pliiat	Laps kasutab õppevahendit iseseisvalt.	Laps oskab iseseisvalt vajaliku programmi valida ja kaartidelt/raamatu lehekülgedelt vajaliku info leida.
---	--	---

Lego klotsid	Laps koostab kahe hulga järgi matemaatilisi jutukesi. Laps mõõdab ja võrdleb mudeli pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (nt klotsi pikkus vms).	Laps kasutab Legosid loendamisel, hulkade võrdlemisel ja mõõtmisel. Laps oskab koostada matemaatilisi jutukesi.
Erinevad veebikeskkonnad ja õppemängud	Laps arutleb erinevate interneti keskkonna ohtude üle. Laps oskab veebilehitseja otsingu reale sõnu trükkida, et leida uuritava teema kohta infot.	Laps on teadlik erinevatest virtuaalmaailma ohtudest. Laps oskab veebikeskkonnast infot otsida ja teab, et leitusse tuleb kriitiliselt suhtuda.
Erinevad tehnilised vahendid	Laps kasutab (pildistab fotoaparaadi või nutivahendiga õppekäigul ette antud või vabalt valitud objekte ja nähtusi). Laps oskab vahendit heaperemehelikult kasutada.	Laps oskab luua digitaalseid materjale. Laps teab, et õppevahendeid tuleb heaperemehelikult kasutada.

16 Tervisekasvatus

Tervisekasvatuse õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ja ohutult. Õpetuse kaudu kujundatakse lapse teadmisi, hoiakuid ja oskusi tervise hoidmiseks ning tugevdamiseks ning toetatakse lapse emotsionaalsed, kõlbelist, sotsiaalsed ja kehalist arengut.

Lasteaias toetatakse laste terviseteadlikkuse kujunemist igapäevaste tegevuste kaudu. Lastele antakse eakohaseid teadmisi tervislikust eluviisist, tervislikust toitumisest, liikumise vajalikkusest, hügieenist ja ohutusest. Kujundatakse positiivseid tervisekäitumise harjumusi ning õpetatakse hoolitsema iseenda ja oma ümbritseva keskkonna eest.

Lasteaias toetatakse laste suutervise kujunemist läbi igapäevaste tervisekäitumiste kujundamise, teadliku suuhügieeni õpetamise ning koostöö lapsevanematega. Lastele tutvustatakse hammaste hooldamise olulisust, tervisliku toitumise mõju suutervisele ning kujundatakse iseseisvaid hügieeniharjumusi. Lastele õpetatakse hammaste ja suu hooldamise põhimõtteid ning suuhügieenivõtteid, sealhulgas suu loputamist pärast sööki. Suutervisealases tegevuses kasutatakse muuhulgas programmi Suukool õppematerjale ja soovitusi.

Liikumistegevustes toetatakse lapse loomulikku liikumisvajadust ning kujundatakse positiivset hoiakut aktiivse eluviisi suhtes. Lisaks õuetegevustele, terviseraja kasutamisele ja planeeritud liikumistegevustele võimaldatakse lastele igapäevast aktiivset liikumist ka rühmaruumis ning lõimitakse liikumine erinevatesse õppe- ja kasvatustegevustesse. Liikumist toetatakse mängude, liikumispause, muusika- ja rütmitegevuste ning aktiivõppe kaudu.

Tervisekasvatuse sisu hõlmab järgmisi teemasid:

- iseenda ja oma keha tundmaõppimine;
- hügieen ja suutervis;
- tervislik toitumine ja lauakombed;
- liikumine ja looduse tervistav mõju;
- vaimne tervis ning emotsionaalne heaolu;
- eetiline ja väärtuskasvatus;
- mina ja teised, suhtlemine ning abivalmidus;
- ohud ümbritsevas keskkonnas;
- jalakäija ja jalgratturi ohutu liikumine ning turvavarustuse kasutamine.

Igapäevategevustes õpetatakse lapsi:

- hoolitsema isikliku puhtuse eest;
- hoidma korras oma välimust, rõivaid ja jalanõusid;
- kasutama taskurätti ning järgima tualetihügieeni põhimõtteid;
- korrastama oma tegevus- ja mängukohta;
- järgima lauakombeid ning väärtustama tervislikku toitumist; □ märkama ja hoidma enda ning teiste heaolu ja turvalisust.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- lähtutakse lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast;
- käsitletakse tervise-, ohutus- ja liikluskasvatuse teemasid lõimitult erinevate tegevusvaldkondadega;
- planeeritakse tervise- ja ohutusalaseid tegevusi, õppekäike, matku, kohtumisi ja ühisüritusi;
- kasutatakse õppimist toetavaid mängulisi ja kogemuslikke tegevusi;
- suunatakse last küsimusi esitama, tähelepanekuid tegema, lahendusi otsima ning kogetust järeldusi tegema;
- toetatakse lapse oskust teha tervislikke ja ohutuid valikuid erinevates olukordades.

17 Väärtuskasvatus

Väärtused kuuluvad lahutamatult inimellu. Neist juhindudes tehakse elus valikuid, püstitatakse eesmärgid ja leitakse püsivam häälestus maailma asjade suhtes. Väärtustele toetudes kujundatakse oma elutee.

Lasteaias veedab laps väga suure aja oma päevast, eluperioodil kus ta õpib kõige rohkem väikese aja jooksul. Seega on just lasteaed kodu kõrval koht, mis suuresti lapses kujunevaid väärtusi arendab ja suunab.

Laps õpib käitumisnorme ja väärtushinnanguid kõige paremini läbi talle oluliste täiskasvanute eeskuju, seetõttu on just õpetajal koos teiste lasteaias töötavate täiskasvanutega väga suur roll lapse väärtuste kujunemisel.

Väärtused mida tahame lastes kujundada:

1. **Austus ja sallivus** – õpetame lapsi austama teisi, sõltumata nende välimusest, uskumustest või taustast.
2. **Koostöö ja meeskonnatöö** – õpetame koostööd, jagama mänguasju, lahendama konflikte ja arvestama teiste tunnete ja vajadustega.
3. **Ausus ja õiglus** – aitame lastel mõista, miks on oluline olla aus, õiglane ja eetiline, isegi väikestes igapäevastes olukordades.
4. **Vastutustunne ja hoolivus** – õpetame võtma vastutust oma tegude eest ning hoolima iseendast ja teistest, olles sõbralikud ja abivalmid.
5. **Looduse ja keskkonna väärtustamine** – õpetame looduse ja keskkonna hoidmise tähtsust, et lapsed õpiksid hindama ümbritsevat maailma.

18 Liikluskasvatus

Liikluskasvatus on õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks:

- anda lastele üldised teadmised ja oskused ohutuks liiklemiseks;
- jalakäija ja jalgratturi ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lapse koduümbruse ja lasteaia liikluskeskkonnast. Lapse arendamine, õpetamine ja kasvatamine toimub elu ja ümbritsevat keskkonda käsitlevate teemade kaudu.

Liikluskasvatuse sisu:

- lasteaia on liikluskasvatuse sisuks jalakäija ohutu liiklemise, käitumise ja liikluses toimetuleku õpetamine, lähtudes eelkõige lasteaia ja lapse koduümbruse liikluskeskkonnast;
- lapse arendamine ja kasvatamine toimub lapse elu ja ümbritsevat keskkonda käsitlevate teemade kaudu.

Liikluskasvatuses peab iga laps suutma:

- jälgida ja hinnata teda ümbritsevat liiklusolukorda;
- teadma liiklusõnnetusi põhjustavaid tüüpilisi olukordi ning oskama neid vältida.

Liikluskasvatuse eeldus on rakendada selliseid meetodeid, mis on rajatud laste aktiivsusele, arutlusele, hindamisvõimalusele.

Liiklusvestlus:

- tugineb laste kogemustel ning nende endi liikluskeskkondadel;
- tutvumine liiklusmärkidega;
- uurimis- ja jälgimisülesannete abil luua turvalisi ning mõistlikke tegutsemismudeleid.

19 Roheline Kool

Programm Roheline Kool toetab keskkonnasäästliku mõtteviisi kujundamist ning lõimib keskkonnateemad lasteaia igapäevastesse õppe- ja kasvatustegevustesse. Programmi rakendamine on süsteemne ja järjepidev ning toetab lapse kujunemist vastutustundlikuks, keskkonda hoidvaks ja väärtustavaks inimeseks.

Keskkonnaharidus on lõimitud kõikide õppevaldkondadega ning toetab lapse üldoskuste arengut, sealhulgas sotsiaalseid, enesekohaseid ja õpioskusi. Lastele luuakse võimalused keskkonnateadlikuks tegutsemiseks läbi mängu, uurimise, avastamise ja igapäevaste praktiliste tegevuste.

Rohelise Kooli programmi rakendamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- keskkonnateadlikkuse järjepidev kujundamine;
- säästva ja vastutustundliku käitumise toetamine; • laste, personali ja lapsevanemate kaasamine; • koostöö kogukonnaga.

Rohelise Kooli strateegia koosneb seitsmest sammust:

1. Keskkonnatöörühma moodustamine ja järjepidev tegutsemine.
2. Keskkonnaülevaatus läbiviimine lasteaia tegevuse hindamiseks.
3. Tegevuskava koostamine keskkonnanäesmärkide saavutamiseks.
4. Tegevuste seire ja hindamine ning tulemuste analüüsimine.
5. Tegevuste lõimimine õppekavaga ja igapäevase õppe- ja kasvatustegevusega.
6. Teavitamine ja kaasamine (lapsed, personal, lapsevanemad ja kogukond).
7. Keskkonnapõhimõtete väljatöötamine, rakendamine ja järgimine.

Programmi rakendamise tulemusel kujuneb lapsel keskkonnateadlik hoiak, arusaam säästvast eluviisist ning valmisolek teha igapäevaelus keskkonda hoidvaid valikuid.

20 Lasteaia huvitegevuse korraldamise põhimõtted

Lisaks rühma tegevustele võimaldab lasteaed lastele eestikeelset huvitegevust, mis toetab laste liikumisaktiivsust, varajast võõrkeeleõpet, arendab laste digipädevust ja toetab nende loovuse arengut ning eesti keele õpet.

- Huviringide avamisel arvestatakse laste vanust ja huvi, ringide täituvust, tegevusi, mis on lasteaiale südamelähedased ning võimalusel ka vanemate erisoove;
- Lapsevanem saab pakutavast valikust lapsele lasteaias valida maksimaalselt kolm;
- Huviringide valikul lähtume põhimõttest, et õppeaastal oleks valikus ka vähemalt üks huviring, mis on sobilik alates 3. eluaastast;
- Huviringid toimuvad pärast lõunast puhkepausi lasteaia lahtioleku ajal;
- Huvitegevust viiakse läbi lasteaia spordisaalis;
- Huviringide tunniplaan on leitav lasteaia kodulehelt ja Eliisist;
- Huviringide eest tasub lapsevanem eraldi esitatud arve alusel otse huviringi läbiviivale ettevõttele;
- Huviringi juhendaja vastutab, et ringitegevuse lõppemisel on ruum korrastatud, vahendid oma kohtadele asetatud, aknad suletud ja valgustus kustutatud;
- Huviringi juhendaja teavitab lapsevanemat ja õppejuhti, kui huvitegevus jääb mingil põhjusel ära (juhendaja haigestub);
- Koostöös õppejuhiga leitakse tegevuse asenduseks sobiv aeg ning ka sellest teavitab ringijuhendaja ise nii lapsevanemaid ja õppejuhti. Õppejuht edastab info õpetajatele;
- Huviringi juhendaja võtab lapsed rühmast ning toob ka ise rühma tagasi – juhul kui ei ole kokkulepitud teisiti;
- Juhul kui huviringi toimumise aeg langeb laste õhtusele õueajale, siis läheb õpetaja ringis mitte osalevate lastega õue. Kui huviring lõpeb kell 17.00, siis lapsevanem tuleb lapsele huviringi lõppemise ajaks vastu. Juhul kui vanem ei jõua lapsele vastu (erandkorras), siis huviringi läbiviija annab lapse üle õpetajale.

21 Lisad

Lisa 1 Rühma aastaplaan

1. Rühma iseloomustus (ei ole nähtav lapsevanemale)
2. Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid
3. Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtte
4. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus
5. Õppe- ja kasvatusvaldkondade eesmärgid ja sisu
6. Nädalateemad kuude lõikes
7. Ürituste kava
8. Rühma päevakava

Lisa 2 Individuaalne arenduskava

INDIVIDUAALNE ARENDUSKAVA LAPSE ARENGU PÕHIVALDKONDADE KAUPA	
Sillamäe lasteaed Rukkilill	
1.Üldosa	
Lapse nimi:	
Sünniaeg:	
Inividuaalne arenduskava ajavahemikul	
Põhjused, miks last suuna ti Rajaleidjasse pöörduma	
2. Hetke arengukirjeldus	
Üld- ja peenmotoorika, füüsiline arend	
Eneseteenindus	
Silmaring, huvid ja motivatsioon	
Mäng ja sotsiaalsed oskused	
Suhtlemine ja kõne	

Tunnetustegevus			
3. Oskuste kirjeldus arengu põhivalkondade kaupa.			
Arenguvaldkond	Eesmärgid	Toetavad tegevused	Märkused

Mina ja keskkond			
Matemaatika			

Keel ja kõne			
---------------------	--	--	--

Kunst			
Muusika			

Üld- ja peenmotoorika			
Õpi- ja tunnetustegevus			
Mäng			

Sotsiaalsed oskused			
Enesekohased oskused			
Kokkuvõte			
Õpetajate töövormid :			
Oskuste kirjeldus arengu põhivaldkondade kaupa.			
Arenguvaldkond	Ajavahemik	Lapse tugevad küljed	
Mina ja keskkond			
Matemaatika			
Keel ja kõne			
Kunst			
Muusika			

Kognitiivsed oskused		
Sotsiaalsed oskused		

Kommunikatsioon		
Motoorika		
Eneseteenindus		

4.IAK koostajad ja osalejad		
HEV koordineerija:		
Alusharidu se õpetaja/d		
Tugispetsialistid:		
Lapsevanem /-ad:		

Lisa 3 Lapse individuaalse arengu jälgimise kaart

LAPSE INDIVIDUAALSE ARENGU JÄLGIMISE KAART			
Lapse ees- ja perekonnanimi		Kaardi avamise aeg	
Sünnikuupäev		Lasteaeda tuleku aeg	
Kodune aadress			
Kodune keel			
Lasteaia nimi			
Rühma nimi ja liik			
ANDMED VANEMATE KOHTA			
Ema		Isa	
Telefon		Telefon	
E-post		E-post	
LAPSE INDIVIDUAALSUSE MÄRKAMINE JA ESMANE TOETAMINE (Rühmaõpetajate, liikumis- ja muusikaõpetajate tähelepanekud)			
KOHANEMISPERIOOD LASTEAEDA TULLES (lasteaeda tuleku ajal) JA KOHALKÄIMINE (kas ja kui palju puudub, kas tervislikel põhjustel vms)			
Täiendamise kuupäev (õppeaasta):			
TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED			
Oskus juhtida oma taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Huvid Omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada			
Tugevad küljed		Arendamist vajavad küljed	

Sissekande kuupäev/täitja nimi:	
Täiendamise kuupäev (õppeaasta):	
SOTSIAALSED OSKUSED Lapse oskused suhelda ümbritsevate inimestega, nii eakaaslaste kui täiskasvanutega, nii tuttavate kui võõrastega. Soov olla kontaktis, oskus kontakti algatada ja seda hoida, oskus väljendada oma seisukohti; oskus saada aru teiste inimeste emotsioonidest, mõista nende käitumise motive ja aktsepteerida enda omadest erinevaid seisukohti; valmisolek ja oskus lahendada erimeelsusi; oskus käituda viisil, mis püüdleb teiste heaolu – lohutada, abistada, jagada asju jne; oskus tegutseda koos eakaaslaste või täiskasvanutega, seada ühiseid eesmärgi, kehtestada reegleid ja pidada neist kinni.	
Tugevad küljed	Arendamist vajavad küljed
Sissekande kuupäev/täitja nimi:	
Täiendamise kuupäev (õppeaasta):	

ENESEKOHASED OSKUSED Võime mõista iseennast – oma tundeid ja mõtteid, olla iseseisev, saada hakkama eneseteenindusega Oskus saada aru oma tunnetest, väljendada neid sotsiaalselt aktsepteeritaval moel ja tulla toime negatiivsete emotsioonidega; märgata nii enda füüsilisi kui psüühilisi omadusi ning neid kirjeldada; näha positiivset, mis omakorda seondub suurema algatusvõime ja tegutsemisjulgusega; oskus mõista sotsiaalset tagasisidet oma käitumisele jne. Eneseteenindusoskused	
Tugevad küljed	Arendamist vajavad küljed
Sissekande kuupäev/täitja nimi	
Täiendamise kuupäev (õppeaasta):	
MÄNGUOSKUSED Loovmängud (rolli-, lavastus-, ehitusmängud) Õppemängud (mängud esemetega, lauamängud, sõnalised õppemängud jne)	
Tugevad küljed	Arendamist vajavad
Sissekande kuupäev/täitja nimi	
Täiendamise kuupäev (õppeaasta):	

2.2. ÕPETAJATE TÄHELEPANEKUD JA SOOVITUSED

(ka liikumis- ja muusikaõpetajate tähelepanekud)

Valdkonnad	Tugevad küljed	Arendamist vajavad küljed.	Soovitused
Mina ja keskkond (õpetaja nimi, kuupäev) Edaspidi täiendamise kuupäev, õpetaja nimi	Sissekande kuupäev/täitja nimi:		
Matemaatika	Sissekande kuupäev/täitja nimi:		
Kunst	Sissekande kuupäev/täitja nimi:		
Muusikaõpetus	Sissekande kuupäev/täitja nimi:		
Keel ja kõne	Sissekande kuupäev/täitja nimi:		
FÜÜSILINE ARENG (üld- ja peenmotoorika) LIIKUMINE	Sissekande kuupäev/täitja nimi:		
MUUD MÄRKUSED			

KOOSTÖÖ PEREGAKOKKUVÕTTED ARENGUVESTLUSTEST/KOHTUMISTEST

(LISAD on eraldi – ka keeldumised vormistada) Arenguvestlusest
lähtuvad soovitused/kokkulepped kodus ja lasteaias

Kuupäev, õppeaasta	Lapsevanema arvamus (+ on/ei ole nõus vastavate ettepanekutega)	(Lapse arvamus)	Kokkulepped õpetaja, lapsevanema ja lapse vahel. Samuti ettepanekud täiendavateks uuringuteks
			Toetavad tegevused:
TUGISPETSIALISTIDE UURINGU TULEMUSED JA NEIST LÄHTUVAD SOOVITUSED			
ERIPEDAGOOGILINE JA/VÕI LOGOPEEDILINE UURING			
Kuupäev/täitja nimi:			
Otsus/ ettepanek tugiteenuseks			
PSÜHHOLOOGILINE UURING			
Sissekande kuupäev/täitja nimi:			
Otsus/ ettepanek tugiteenuseks			
10.3. TEISTE SPETSIALISTIDE TÄHELEPANEKUD JA SOOVITUSED			
Kuupäev/täitja nimi/amet Sotsiaaltöötaja: Tervishoiutöötaja (arst):			
Otsus/ ettepanek tugiteenuseks			
TUGITEENUS(T)E/-MEETME(TE) RAKENDAMINE JA HINDAMINE LASTEAIAS (lapsevanema nõusolekud ja/või taotlused, vaatluspäevikud – LISAD asuvad eraldi) (logopeediline, eripedagoogiline, psühholoogiline, füsioteraapiline, individuaalne tegelemine vms)			
Rakendamise alus, aeg			Tulemuslikkus/ soovitud
	Tugiteenus	Osutaja(d)	

Kuupäev	Ümarlaua otsus lasteaias Otsus/ ettepanek tugiteenuseks
HARIDUSASUTUSEVÄLISTE SPETSIALISTIDE/KOMISJONIDE SOOVITUSED (Rajaleidja keskuse spetsialistid, kliinikumide spetsialistid, rehabilitatsiooniplaani alusel soovitud ja koostöö vms – LISAD eraldi)	

Komisjon/ spetsialist	Kuupäev	Soovitused
Rajaleidja psühholoog		
Lastepsühhiaater		
Rehabilitatsiooniplaan		
Õpetajate, tugispetsialistide nimed ja allkirjad		
Rühmaõpetaja		Logopeed
Lapsevanem		Tugiteenuste koordineerija

Lisa 4 Lapse pedagoogilis-psühholoogiline hindamine

LAPSE PEDAGOOGILIS-PSÜHHOLOOGILINE HINDAMINE	
Lapse ees- ja perekonnanimi	
Sünniaeg	
Vanus	
Lasteaed	Sillamäe lasteaed Rukkilill
Lasteaias kohal käimine: (kohanemiskeskused)	
Diagnoosid: (kui on teada)	
1. Tunnetustegevuse kirjeldus: <i>Näiteks: taju, tähelepanu, mälu (lühiaegne ja pikaajaline) ja mõtlemise kirjeldus, lapse tugevad ja nõrgad küljed.</i> <i>Nägemistaju/kuulmistaju. Lisada kirjeldatavad näited.</i>	
2. Suhtlemine ja kõne arengu kirjeldus: <i>Näiteks: kõne arengu tase võrrelduna eakohasega, mida mõistab, mida mitte, mida ise kasutab, mida mitte jms. Lisada kõne näited.</i>	

3. Mänguoskuste kirjeldus:

Näiteks: mängu algatamine, vahendid, rollid, kaaslased, mänguliik (esemeline, ehitus, rollimäng, õppemäng, lauamäng) emotsioonid jms.

4. Lugemise ja kirjutamise eeluskuste kirjeldus:

Näiteks: huvi raamatute vastu, motiveeritus kuulata, eeluskuste vastavus eakohasele. Kirjeldavad näited.

5. Õppetegevustega toimetuleku kirjeldus:

Näiteks: keskendumine, motiveeritus, juhiste mõistmine ja täitmine, abi vajamine, abi küsimine ja vastu võtmine, reeglite järgimine. Millega tuleb ise toime? Millega tuleb toime abiga?

6. Emotsionaalne seisund, käitumise ja sotsiaalsete oskuste kirjeldus:

Näiteks: kontakti loomine ja hoidmine, sõprussuhted, emotsionaalne seisund, tugevate tunnetega toimetulek, reeglite järgimine, probleemsete olukordade sagedus, vallandavad faktorid, suhtlemine eakaaslastega ja täiskasvanutega.

7. Motoorika:

Üldmootorika (jäsentete ja keha liigutuste kiirus, jõud, koordineeritus) Peenmootorika (juhtiv käsi, vahendite hoid, silma-käe koostöö).

8. Eneseteenindusega toimetuleku kirjeldus:

Näiteks: riietumine, söömine, WC kasutamine, esmane eneseteenindusoskus, teisene eneseteenindusoskus-kas oskab korrastada ümbritsevat keskkonda, kas leiab pliitseid ruumis, kas pärast koristab.

9. Lapse tugevused:

10. Kokkuvõte ja seni rakendatud tugi (süsteem) ja selle tulemuslikkus:

Näiteks: logopeedi, eripedagoogi, psühholoogi teenus, IAK ja selle rakendamine, käitumise tugikava ja lastekaitse.

**Alushariduse
pedagoog/-id:**

Logopeed:	
Eripedagoog:	
HEV koordineerija:	
Lapsevanem:	
Koostamise kuupäev:	

Lisa 5. Koolivalmiduskaart

KOOLIVALMIDUSKAART	
1. Üldandmed lapse kohta	
Nimi:	
Sünniaeg (isikukood):	
Rühma õppekeel:	
Kodune keel(-ed):	
Lasteasutuses käidud aeg:	
2. Lapse arengunäitajad	
2.3 Enesekohased oskused:	
2.4 Kõne areng:	
Logopeed:	
2.5 Üldfüüsiline areng:	

3. Kokkuvõte lapse koolivalmidusest

3.1 Lapse arengu tugevad küljed:

3.2 Toetamist vajavad küljed, soovitused edaspidiseks:

Lasteasutuse direktor/õppejuht	
Pedagoogid:	
Logopeed:	
Eripeadgoog:	
Lapsevanem /-ad:	

Lisa 6 Ankeet lapsevanemale

Анкета для родителей / Ankeet lapsevanemale

1. Сведения о ребенке / Info lapse kohta

Имя ребенка, фамилия, (напишите как в паспорте) / Lapse nimi, perekonnanimi

Личный код / Isikukood

Какое имя предпочитает / Hellitusnimi

Легко ли рассмешить ребенка / Kas on kerge last naerma panna

Испытывает ли трудности в общении с детьми / Kas on raskusi suhtlemisel lastega

Взрослыми / täiskasvanutega

Любимая пища / Lemmiktoit

Mida laps ei armasta süüa / Нелюбимая пища

Как просыпается утром / Kuidas laps ärkab hommikuti

-активен, в хорошем настроении / Aktiivne, heas tujus

-с капризами, лучше чувствует себя часам к 11 / Kapriisne, paremini tunneb ennast kella 11 ajal

В играх с детьми / Mängus lastega

-лидер, активен / Liider, aktiivne

-легко присоединяется к играющим / Kergesti lülitub mängu

-испытывает трудности / On raskusi

-любит играть один / Meeldib mängida üksi

Любимая игрушка, игры / Lemmikmänguasi, mängud

Интересы / Huvid

- лепка, рисование, конструирование / Voolimine, joonistamine, konstrueerimine

-подвижные игры, физическая активность /Liikumismängud, füüsiline aktiivsus

2. Сведения о родителях / Info lapsvanemate kohta

ЕМА / МАМА

Ф.И.О / Nimi, perekonnanimi

Образование / Haridus

Место работы / Töökoht

Должность / Amet

ИСА / ПАПА

Ф.И.О / Nimi, perekonnanimi

Образование / Haridus

Место работы / Töökoht

3. Состав семьи

Должность / Amet

Perekonnaliikmed

4. Домашний адрес + телефоны домашний, родителей, бабушек и т.д. / Kodune aadress, telefoni numbrid (ema, isa, vanaema jne)
5. Что желаете дополнительно сообщить о ребенке? / Mida soovite lisada lapse kohta?

Lisa 7 Lapsevanemaga arenguvestluse tulemus

Lapse ees- ja perekonnanimi.....

Vanus.....Kuupäev.....

Arenguvestlusel osalesid:

Õpetajad.....

Lapsetevanemad.....

Lapse tugevad küljed.....

.....

.....

.....

Toetavad tegevused.....

.....

.....

.....

Lastevanematele

.....

.....

Õpetajatele.....

.....

.....

.....

Tagasiside

.....

.....

.....

.....

.....

Lapsevanema allkiri.....

Õpetaja allkiri.....